

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
другий (магістерський) рівень вищої освіти

**на тему: Теоретико-практичні аспекти обліку і контролю
розрахункових операцій**

Виконала: **Лук'янова Людмила Анатоліївна**
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник: **Назаренко Інна Миколаївна**
професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензент: **Плаксієнко Валерій Якович**
професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Полтавського університету економіки і торгівлі
м. Полтава

Суми – 2025

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Економіки і менеджменту

Кафедра

Обліку і оподаткування

Ступінь вищої освіти

Магістр

Спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

Затверджую:
І.М. НАЗАРЕНКО

« 08 » листопада 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Лук'янової Людмили Анатоліївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Теоретико-практичні аспекти обліку і контролю розрахункових операцій

2. База практичного дослідження: ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» м. Суми

керівник роботи **Назаренко Інна Миколаївна, д.е.н., професор**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від

25.11. 2024 р. № 3878/ос

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 08 грудня 2025 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні документи, податкова звітність, законодавчо - нормативні акти з питань діяльності, обліку і звітування фізичних осіб-підприємців, монографії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, інструктивні матеріали щодо використання спеціалізованого програмного забезпечення, посібники, енциклопедії, матеріали власних наукових напрацювань

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити сутність терміну «розрахунки підприємця»; обґрунтувати законодавчо-нормативне регулювання діяльності та обліку фізичної-особи підприємця; узагальнити теоретичні засади обліку в контексті тематики дослідження; здійснити аналіз діяльності підприємця; розглянути з практичної позиції організацію облік розрахункового процесу ФОП; конкретизувати особливості оподаткування діяльності ФОП; обґрунтувати напрями удосконалення контрольного процесу; визначити напрями удосконалення організації облікового процесу; сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 08 » листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2024 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2024 р. - січень 2025 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2025 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2025 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2025 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2025 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	01-04 грудня 2025 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10 грудня 2025 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	08 грудня 2025 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	08-10 грудня 2025 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	11-12 грудня 2025 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Людмила ЛУК'ЯНОВА

Керівник роботи

Інна НАЗАРЕНКО

АНОТАЦІЯ

Лук'янової Л.А. «Теоретико-практичні аспекти обліку і контролю розрахункових операцій». Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за освітньою програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Сумський національний аграрний університет, Суми, 2025.

Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-практичних аспектів обліку і контролю розрахункових операцій, обґрунтування пріоритетних напрямів вдосконалення в контексті тематики дослідження.

Досягнення ідентифікованої мети обумовило необхідність визначення та вирішення комплексу завдань, а саме: узагальнити сутність, класифікацію розрахунків підприємця з контрагентами; деталізувати нормативне регулювання діяльності та обліку ФОП 2-ї групи; визначити особливості автоматизації обліку розрахункових операцій; провести аналіз діяльності підприємця; охарактеризувати обліковий супровід розрахункового процесу ФОП; узагальнити особливості оподаткування діяльності досліджуваного підприємця; визначити напрями контрольних процедур для підприємця; обґрунтувати напрями удосконалення облікового супроводу розрахунків підприємця; ідентифікувати перспективи адаптації видів діяльності ФОП відповідно до класифікатора NACE 2.1 – UA.

У першому розділі досліджено теоретичні аспекти обліку розрахункових операцій фізичної особи-підприємця. Встановлено, що розрахунки підприємця з покупцями, постачальниками та бюджетом становлять системоутворювальний елемент фінансово-господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва та забезпечують збалансованість матеріальних, інформаційних і грошових потоків у межах операційного циклу. Їх сутність полягає у реалізації договірних та податкових зобов'язань, відображенні взаємних прав і обов'язків сторін, а також у забезпеченні законності та економічної доцільності господарських операцій. Проаналізовано законодавчо-нормативне регулювання діяльності та обліку підприємців, а також досліджено ключові особливості облікового супроводу розрахункових операцій за допомогою різних спеціалізованих програм.

У другому розділі проаналізовано організацію обліку у досліджуваної фізичної особи-підприємця. Акцентовано увагу на результатах підприємницької діяльності. Проаналізовано облік та звітування підприємця.

У третьому розділі наголошено на актуальності здійснення контролю діяльності підприємця, а також окреслено контури напрямів удосконалення обліку. Зокрема, визначений перелік ключових напрямів контролю щодо діяльності підприємця, який може включати: контроль повноти та своєчасності відображення доходу; контроль валідності первинних документів, адже перевірка відповідності первинних документів вимогам законодавства забезпечує захист підприємця під час податкових перевірок. Обґрунтовано актуальність проведення інвентаризації товарів, застосування в практичній діяльності спеціалізованого облікового програмного забезпечення. Доведено, що успішний перехід та адаптація фізичної особи-підприємця другої групи до NACE 2.1 – UA ґрунтуються на послідовному аналізі видів діяльності, коректному оформленні реєстраційних даних, організації систематизованого обліку доходів та використанні сучасних програмних інструментів.

Ключові слова: облік, податкова декларація, контроль, інвентаризації, підприємницька діяльність.

ABSTRACT

Lukyanova L. «Theoretical and practical aspects of accounting and control of settlement transactions». Qualification work for obtaining a higher education degree «Master» in the educational program «Accounting and Taxation» in the specialty 071 «Accounting and Taxation». Sumy National Agrarian University, Sumy, 2025.

The purpose of writing the qualification work is to study the theoretical and practical aspects of accounting and control of settlement transactions, to justify priority areas for improvement in the context of the research topic.

Achieving the identified goal necessitated the identification and resolution of a set of tasks, namely: to generalize the essence and classification of an entrepreneur's settlements with counterparties; to detail the regulatory framework for the activities and accounting of sole proprietors in group 2; to identify the features of the automation of

accounting for settlement transactions; to analyze the activities of entrepreneurs; to characterize the accounting support of the settlement process for sole proprietors; to summarize the features of taxation of the activities of the entrepreneur under study; to identify areas of control procedures for entrepreneurs; justify the directions for improving the accounting support of the entrepreneur's settlements; identify the prospects for adapting the types of activities of individual entrepreneurs in accordance with the NACE 2.1 – UA classifier.

The first section examines the theoretical aspects of accounting for settlement transactions of individual entrepreneurs. It has been established that settlements between entrepreneurs and their customers, suppliers, and the budget constitute a systemic element of the financial and economic activities of small businesses and ensure the balance of material, information, and cash flows within the operating cycle. Their essence lies in the implementation of contractual and tax obligations, the reflection of the mutual rights and obligations of the parties, as well as in ensuring the legality and economic feasibility of economic transactions. The legislative and regulatory framework for the activities and accounting of entrepreneurs is analyzed, and the key features of accounting support for settlement transactions using various specialized programs are examined.

The second chapter analyzes the organization of accounting for the individual entrepreneur under study. Attention is focused on the results of entrepreneurial activity. The accounting and reporting of the entrepreneur are analyzed.

The third section emphasizes the importance of monitoring the activities of entrepreneurs and outlines areas for improvement in accounting. In particular, it defines a list of key areas of control over the activities of entrepreneurs, which may include: control over the completeness and timeliness of income reporting; control over the validity of primary documents, since verification of the compliance of primary documents with legal requirements protects entrepreneurs during tax audits. The relevance of conducting inventory of goods and the use of specialized accounting software in practical activities is substantiated. It has been proven that the successful transition and adaptation of an individual entrepreneur of the second group to NACE 2.1 – UA is based on a consistent analysis of activities, correct registration of data, organization of systematic income accounting, and the use of modern software tools.

Keywords: accounting, tax return, control, inventory, entrepreneurial activity.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	11
1.1	Розрахунки підприємця з контрагентами: сутність, характеристика та завдання	11
	Нормативне регулювання діяльності та обліку ФОП 2-ї групи:	
1.2	загальна характеристика, вимоги та огляд нормативних документів	15
1.3	Особливості автоматизації обліку розрахункових операцій	18
РОЗДІЛ 2	ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ФОП «КУЛЬГОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ»	22
2.1	Аналіз діяльності підприємця	22
2.2	Обліковий супровід розрахункового процесу ФОП	27
2.3	Оподаткування діяльності ФОП «Кульгов Сергій Володимирович»	35
РОЗДІЛ 3	КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТЬ ФОП ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО СУПРОВОДУ	43
3.1	Характеристика особливостей контрольних процедур ФОП	43
3.2	Напрями удосконалення облікового супроводу розрахунків ФОП	49
3.3	Перспективи адаптації видів діяльності ФОП відповідно до класифікатора NACE 2.1 – UA	59
	ВИСНОВКИ	67
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
	ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах динамічного розвитку малого підприємництва питання організації належного обліку та контролю розрахунків фізичних осіб-підприємців набуває особливої важливості. Ефективність фінансових розрахунків безпосередньо впливає на платоспроможність, стабільність функціонування та конкурентоспроможність суб'єктів малого бізнесу. З огляду на спрощений характер регулювання діяльності ФОП, підвищується роль внутрішніх механізмів контролю, що забезпечують прозорість фінансових операцій, своєчасність зобов'язань і мінімізацію ризиків помилок або фінансових порушень.

Відсутність вимоги щодо повноцінного бухгалтерського обліку не зменшує потреби у систематизованому веденні первинної документації та контролі розрахункових операцій, які становлять основу для прийняття управлінських рішень. Забезпечення належного рівня облікової дисципліни сприяє підвищенню економічної обґрунтованості діяльності ФОП, зміцненню їх фінансової стійкості та адаптивності до змін ринкового середовища. Таким чином, удосконалення процесів обліку та контролю розрахунків є актуальним напрямом підвищення ефективності функціонування малого підприємництва.

Окреслена проблематику досліджували вітчизняні вчені: Гладій І. [4], Майстер Л. [4], Писаренко Т. [6], Откаленко О. [4], Скрипник С. [12], Токаренко В. [14], Томчук В. [15], Шот А. [17] та ін. Наявність значної кількості напрацювань дає підстави зазначити, що тематика не втрачає своєї актуальності.

Зв'язок роботи з науковою темою. Кваліфікаційна робота виконувалася в межах науково-дослідної теми Сумського національного аграрного університету кафедри обліку і оподаткування: «Теоретичні, методологічні та практичні аспекти трансформації формування та аудиту обліково-звітної компоненти управління підприємств (установ, організацій) в транспарентних умовах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0122U001378)».

Мета і завдання дослідження. Метою написання кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-практичних аспектів обліку і контролю розрахункових

операцій, обґрунтування пріоритетних напрямів вдосконалення в контексті тематики дослідження.

Досягнення ідентифікованої мети обумовило необхідність визначення та вирішення комплексу завдань: узагальнити сутність, класифікацію розрахунків підприємця з контрагентами; деталізувати нормативне регулювання діяльності та обліку ФОП 2-ї групи; визначити особливості автоматизації обліку розрахункових операцій; провести аналіз діяльності підприємця; охарактеризувати обліковий супровід розрахункового процесу ФОП; узагальнити особливості оподаткування діяльності досліджуваного підприємця; визначити напрями контрольних процедур для підприємця; обґрунтувати напрями удосконалення облікового супроводу розрахунків підприємця; ідентифікувати перспективи адаптації видів діяльності ФОП відповідно до класифікатора NACE 2.1 – UA.

Об'єктом дослідження є теоретико-практичні аспекти обліку і контролю розрахунків фізичної особи-підприємця.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів, пов'язаних з обліком і контролем розрахунків фізичної особи-підприємця.

Методи дослідження. Виконання кваліфікаційної роботи базувалося на використанні системи загальних та спеціальних методів наукового дослідження: монографічний (для поглибленого вивчення окремих аспектів обліку й контролю розрахункових операцій на базі конкретних нормативних положень, практичних кейсів); графічний (для візуалізації результатів дослідження, зокрема для побудови схем, діаграм і графіків), вибірковий (для аналізу первинних документів або господарських операцій для отримання узагальнених висновків про стан обліку й контролю), порівняння (для виявлення тенденцій, відхилення та закономірності), систематизації та групування (для структурування облікових даних, формуванню узагальнень та обґрунтованих дослідницьких висновків щодо специфіки здійснення розрахункових операцій).

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження сформували закони, положення, стандарти, наукові праці вітчизняних та

закордонних вчених, дані податкової звітності досліджуваного підприємця за період 2022 – 2024 рр.

Елементи наукової новизни. Результати наукового дослідження мають елементи наукової новизни та полягають в обґрунтуванні положень, яким притаманний наступний статус:

уперше:

- уточнено та систематизовано виклики і переваги, що виникають для ФОП у процесі впровадження НАСЕ 2.1-UA, що дозволяє сформувати науково-обґрунтовану модель управління змінами, а саме: обґрунтування ризиків, пов'язаних із необхідністю адаптації до оновленої логіки класифікації, перегляду внутрішніх процесів та інтеграції з різними інформаційними системами; виділення позитивних ефектів гармонізації з європейськими стандартами, підвищення інформаційної прозорості обліку, оптимізації взаємодії з державними та приватними цифровими платформами; формування концептуальної моделі успішного переходу ФОП 2-ї групи до НАСЕ 2.1-UA, що охоплює поетапний аналіз видів діяльності, стандартизацію реєстраційних даних, упорядкування обліку доходів та впровадження сучасних програмних інструментів;

набуло подальшого розвитку:

- ідентифікація підходів до вибору оптимального програмного забезпечення залежно від масштабу та специфіки підприємницької діяльності, зокрема, обґрунтовано диференційований підхід до класифікації програмних систем за рівнем автоматизації, аналітичної підтримки та ресурсної місткості їх впровадження;

- структурно-логічний підхід до визначення пріоритетних об'єктів контролю, який охоплює: контроль повноти та своєчасності відображення доходів, що забезпечує достовірність облікових даних та унеможливорює виникнення податкових розбіжностей; контроль валідності первинних документів, який сприяє дотриманню вимог законодавства та підвищує рівень захищеності підприємця під час податкових перевірок; контроль правильності й строків виконання податкових зобов'язань, що є критичним для мінімізації фінансових ризиків та запобігання

штрафним санкціям; контроль взаєморозрахунків із контрагентами, який формує підґрунтя для забезпечення стабільної ліквідності та фінансової стійкості підприємницької діяльності;

- обґрунтування можливості та доцільності застосування спрощеної процедури інвентаризації, адаптованої до умов малого підприємництва та специфіки номенклатурного різноманіття електротехнічної продукції;

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення кваліфікаційної роботи можуть бути прийняті до впровадження в освітній процес, а також в практичну діяльність досліджуваного підприємства.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною працею, наукові положення та висновки, які представлені в роботі, одержані здобувачем вищої освіти особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні результати наукових досліджень були обговорені на науково-практичних конференціях, зокрема: Всеукраїнській науковій конференції студентів і аспірантів, присвяченій Міжнародному дню студента (17-21 листопада 2025 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» (м. Суми, 18 листопада 2025 р.).

Публікації. Основні результати кваліфікаційної роботи викладено в 2 наукових працях загальним обсягом 0,4 ум. друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи -73 сторінки, робота містить 15 таблиць, 32 рисунки. Список використаних джерел налічує 23 джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ

1.1 Розрахунки підприємця з контрагентами: сутність, характеристика та завдання

Розрахунки підприємця з покупцями, постачальниками та бюджетом становлять ключовий елемент фінансово-господарського механізму суб'єктів малого підприємництва та визначають рівень їх платоспроможності, ефективності та стабільності функціонування. Актуальність даного аспекту зумовлена низкою економічних, управлінських і правових чинників, які безпосередньо впливають на результативність підприємницької діяльності та її відповідність нормативним вимогам.

Розрахунки з покупцями формують основне джерело надходження грошових коштів, що забезпечує фінансову стійкість підприємця, покриття витрат та можливість подальшого розвитку бізнесу.

Водночас розрахунки з постачальниками обумовлюють своєчасність отримання ресурсів, необхідних для здійснення виробничих або торговельних операцій. Таким чином, ефективність взаєморозрахунків є критичною умовою безперервності господарського процесу.

Розрахунки з бюджетом є невід'ємною частиною податкової дисципліни підприємця. Вони забезпечують виконання фіскальних зобов'язань та формують правові підстави для легального здійснення діяльності. Умови, строки та порядок сплати податків регламентуються чинним законодавством, що підвищує важливість коректного обліку та документального підтвердження операцій.

Враховуючи специфіку діяльності ФОП, дані якого є основою для виконання кваліфікаційної роботи та її тематику, на рисунку 1.1 узагальнимо Сутність, функції

та економічний зміст розрахунків ФОП, що базується на аналізі наукових напрацювань вчених [13, 17].

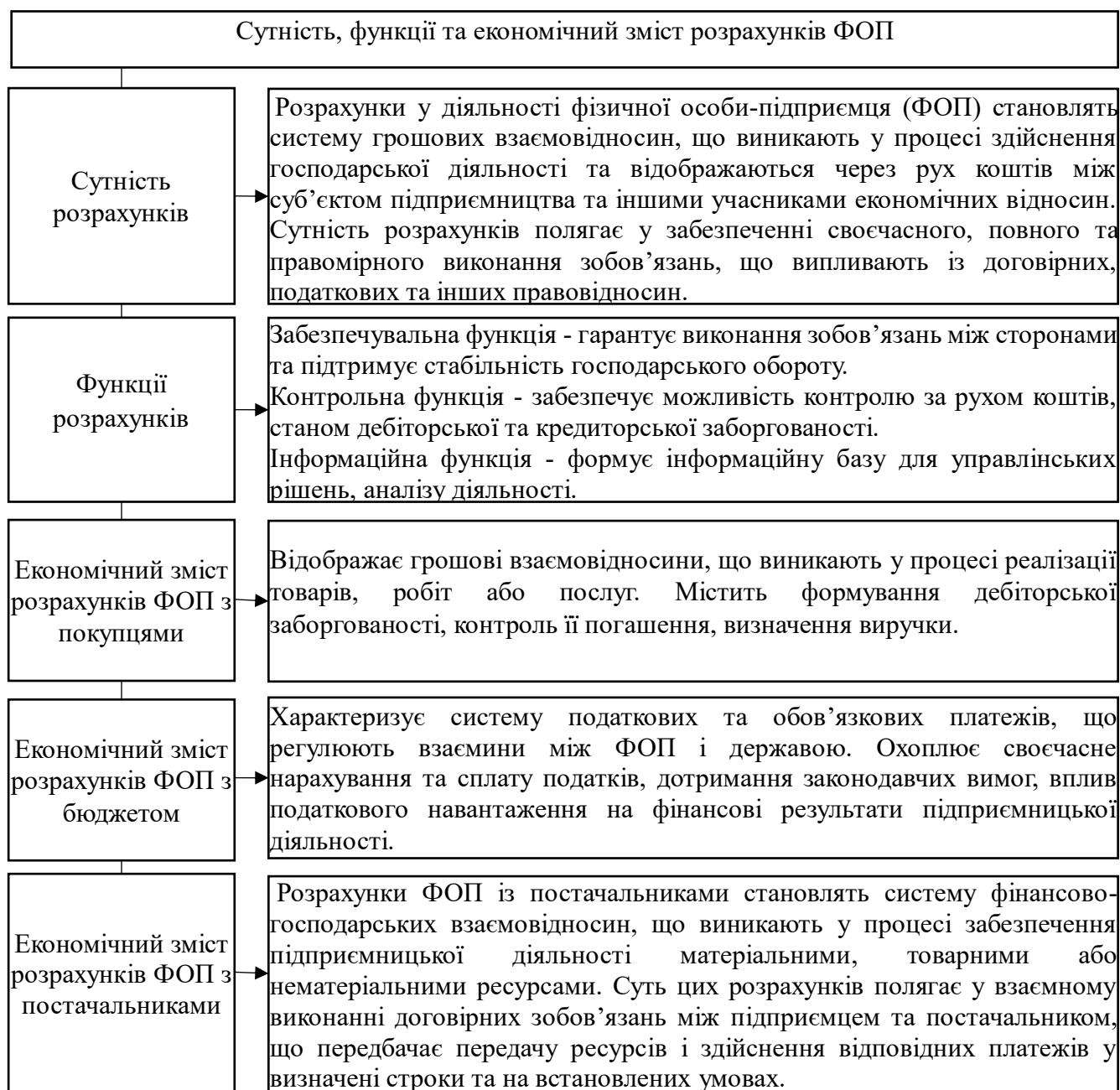

Рисунок 1.1 - Сутність, функції та економічний зміст розрахунків ФОП

**Джерело: складено автором за матеріалами [13, 17].*

Для чіткості розуміння розрахункового процесу ФОП з різними категоріями стейкхолдерів, вважаємо за доцільне у таблиці 1.1 узагальнити характеристику розрахункового процесу з акцентуванням уваги на значенні, викликах, загрозах та перевагах.

Таблиця 1.1 - Характеристика розрахункового процесу ФОП з покупцями, постачальниками та замовниками

Напрямок розрахунків	Значення	Виклики	Загрози	Переваги
Розрахунки ФОП з покупцями	Забезпечують формування виручки, впливають на ліквідність та оборотність капіталу; є основою стабільності фінансових потоків підприємця.	Неритмічність надходження коштів, ймовірність затримок оплати, необхідність контролю за дебіторською заборгованістю	Ризик неплатежів, погіршення платоспроможності через прострочення заборгованості, втрата клієнтів у разі помилок у взаєморозрахунках	Підвищення доходності, формування стійких взаємин з клієнтами, можливість планування грошових потоків
Розрахунки ФОП із постачальниками	Забезпечують безперервність виробничо-комерційної діяльності та формують витратну частину бюджету підприємця.	Необхідність дотримання контрактних умов, коливання цін на ресурси, залежність від умов постачання.	Переривання поставок через прострочення платежів, штрафні санкції, погіршення репутації, підвищення собівартості.	Стабільність забезпечення ресурсами, можливість отримання більш вигідних умов співпраці, оптимізація витрат.
Розрахунки ФОП із бюджетом	Розрахунки ФОП з бюджетом забезпечують виконання податкових зобов'язань і формують правові підстави для легальної підприємницької діяльності. Вони гарантують дотримання вимог Податкового кодексу України та сприяють підтриманню макроекономічної стабільності через регулярні бюджетні надходження. Належно організовані розрахунки забезпечують прозорість діяльності, формують достовірну облікову базу та створюють умови для сталого розвитку підприємця.	Складність нормативно-правової бази, часті зміни податкового законодавства, необхідність постійного моніторингу нових вимог щодо ставок, порядку та строків сплати податків. Додаткові труднощі спричиняють інтеграція облікових систем із електронними сервісами ДПС, коректність ведення обліку доходів, необхідність адаптації до цифрових форм звітності та технологічних новацій.	Ризики нарахування штрафів і пені у разі несвоєчасної сплати податків або неправильного заповнення звітності. Можливість технічних збоїв у роботі електронних сервісів, помилок у первинних даних, недотримання процедур податкового контролю. Висока залежність від змін податкової політики може призвести до фінансової нестабільності та підвищення витрат підприємця.	Наявність чітко структурованої системи податкових платежів, можливість використання електронних сервісів для подання звітності та сплати податків, мінімальне адміністративне навантаження для ФОП 2-ї групи. Автоматизація розрахунків та використання програмних рішень забезпечують зниження кількості помилок, прискорення обчислень та поліпшення облікової дисципліни.

*Джерело: складено автором за матеріалами [11, 12, 13, 17, 18].

Розрахунки підприємця з покупцями, постачальниками та бюджетом становлять системоутворювальний елемент фінансово-господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва та забезпечують збалансованість матеріальних, інформаційних і грошових потоків у межах операційного циклу. Їх сутність полягає у реалізації договірних та податкових зобов'язань, відображенні взаємних прав і обов'язків сторін, а також у забезпеченні законності та економічної доцільності господарських операцій.

Характеристика розрахунків із контрагентами відображає їхню багатовимірну природу. Розрахунки з покупцями формують фінансову основу функціонування підприємця, визначають рівень платоспроможності та здатність забезпечувати безперервність господарських процесів. Розрахунки з постачальниками забезпечують безперебійне ресурсне наповнення діяльності, впливають на структуру кредиторської заборгованості та оптимізацію оборотного капіталу. Розрахунки з бюджетом, у свою чергу, гарантують дотримання фінансової дисципліни, правомірність підприємницької діяльності та виконання податкових зобов'язань, що є невід'ємною умовою легітимного функціонування суб'єкта господарювання.

Основними завданнями організації розрахунків підприємця є забезпечення своєчасності та точності виконання фінансових зобов'язань, формування достовірної облікової інформації, мінімізація ризиків неплатежів та економічних втрат, а також підвищення прозорості та керованості економічних процесів. Належна організація розрахунків сприяє зміцненню фінансової стійкості, ефективному управлінню грошовими потоками та оптимальному використанню ресурсів.

Отже, розрахунки підприємця з контрагентами є інтегрованою фінансовою категорією, що поєднує правові, економічні та управлінські аспекти. Їх системність, узгодженість та коректне документальне оформлення забезпечують стабільний розвиток підприємницької діяльності та формують передумови для підвищення конкурентоспроможності суб'єктів малого бізнесу в сучасному економічному середовищі.

1.2 Нормативне регулювання діяльності та обліку ФОП 2-ї групи: загальна характеристика, вимоги та огляд нормативних документів

Нормативне регулювання діяльності фізичної особи-підприємця, який функціонує на спрощеній системі оподаткування у межах 2-ї групи, являє собою комплекс правових норм, що визначають умови започаткування, здійснення, обліку та оподаткування підприємницької діяльності. Таке регулювання забезпечує правову визначеність господарських процесів, формує вимоги до податкової дисципліни, а також гарантує прозорість підприємницької діяльності відповідно до державних стандартів.

Система нормативних актів охоплює податкове, господарське, трудове та фінансове законодавство, а також стандарти обліку й процедурні документи органів державної влади. Її структура зорієнтована на підтримку малого підприємництва, спрощення адміністративних процедур і зниження облікового навантаження на ФОП.

У таблиці 1.2 узагальнено характеристику ключових законодавчо-нормативних документів, які забезпечують регулювання діяльності ФОП

Таблиця 1.2 - Характеристика законодавчо-нормативних документів, які забезпечують регулювання діяльності ФОП

Законодавчо-нормативний документ	Характеристика
1	2
Податковий кодекс України	Головний документ, що визначає: – умови перебування на 2-й групі єдиного податку; – граничні обсяги доходу; – ставки оподаткування; – порядок ведення обліку доходів; – правила подання податкової звітності. ПКУ є базовим законодавчим актом, на якому ґрунтується фінансово-облікова діяльність підприємця.
Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»	Регламентує процедури первинної реєстрації ФОП, внесення змін до відомостей, припинення підприємницької діяльності.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Хоча спрощена система оподаткування не передбачає повного бухгалтерського обліку, закон встановлює загальні принципи достовірності первинних документів і їх зберігання.
Класифікація видів економічної діяльності NACE 2.1 – UA (КВЕД-2010)	Визначає перелік видів діяльності, відповідність яких є умовою для застосування 2-ї групи. Виконує також функцію стандартизації обліку та статистичної ідентифікації.
Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»	Фізична особа-підприємець, що перебуває на 2-й групі спрощеної системи оподаткування, зобов'язана здійснювати нарахування та сплату єдиного внеску з метою забезпечення участі у системі державного соціального страхування. Нормативні вимоги передбачають, що: • ЄСВ сплачується незалежно від розміру отриманого доходу, тобто має фіксований характер і базується на мінімальній заробітній платі, встановленій на відповідний період. • ФОП є платником ЄСВ за себе, що забезпечує формування страхового стажу та право на соціальні виплати згідно з видами державного страхування. • мінімальний страховий внесок є обов'язковим до сплати щокварталу (або помісячно), що гарантує безперервність участі підприємця у системі соціального страхування. • сплата ЄСВ та подання відповідної звітності здійснюються у визначені законодавством строки, що забезпечує виконання фінансово-страхових зобов'язань та уникнення штрафних санкцій. • Закон встановлює перелік осіб, які можуть бути звільнені від сплати ЄСВ за певних умов (наприклад, у період призупинення діяльності чи під час воєнного стану), що підкреслює соціально орієнтований характер регулювання.
Нормативні документи Державної податкової служби України (накази, методичні рекомендації)	Регламентують: – порядок формування та подання податкової декларації ФОП; – застосування РРО/ПРРО; - правила обліку розрахункових операцій; – формати й вимоги до електронної звітності.

**Джерело: складено автором за матеріалами [7, 8, 9].*

Нормативне регулювання діяльності та обліку ФОП 2 групи ґрунтується на системі взаємопов'язаних правових актів, що забезпечують правове, податкове та облікове підґрунтя для функціонування малого підприємництва. Вимоги до ФОП цієї категорії спрямовані на спрощення облікових процедур, водночас забезпечуючи прозорість, контрольованість та відповідність підприємницької діяльності державним стандартам. Сукупність нормативних документів формує

структуроване середовище, у якому здійснюється господарська активність підприємця та забезпечується достовірність обліково-фінансової інформації. Проте, система нормативного регулювання діяльності ФОП має певні недоліки, які узагальнені на рисунку 1.2.

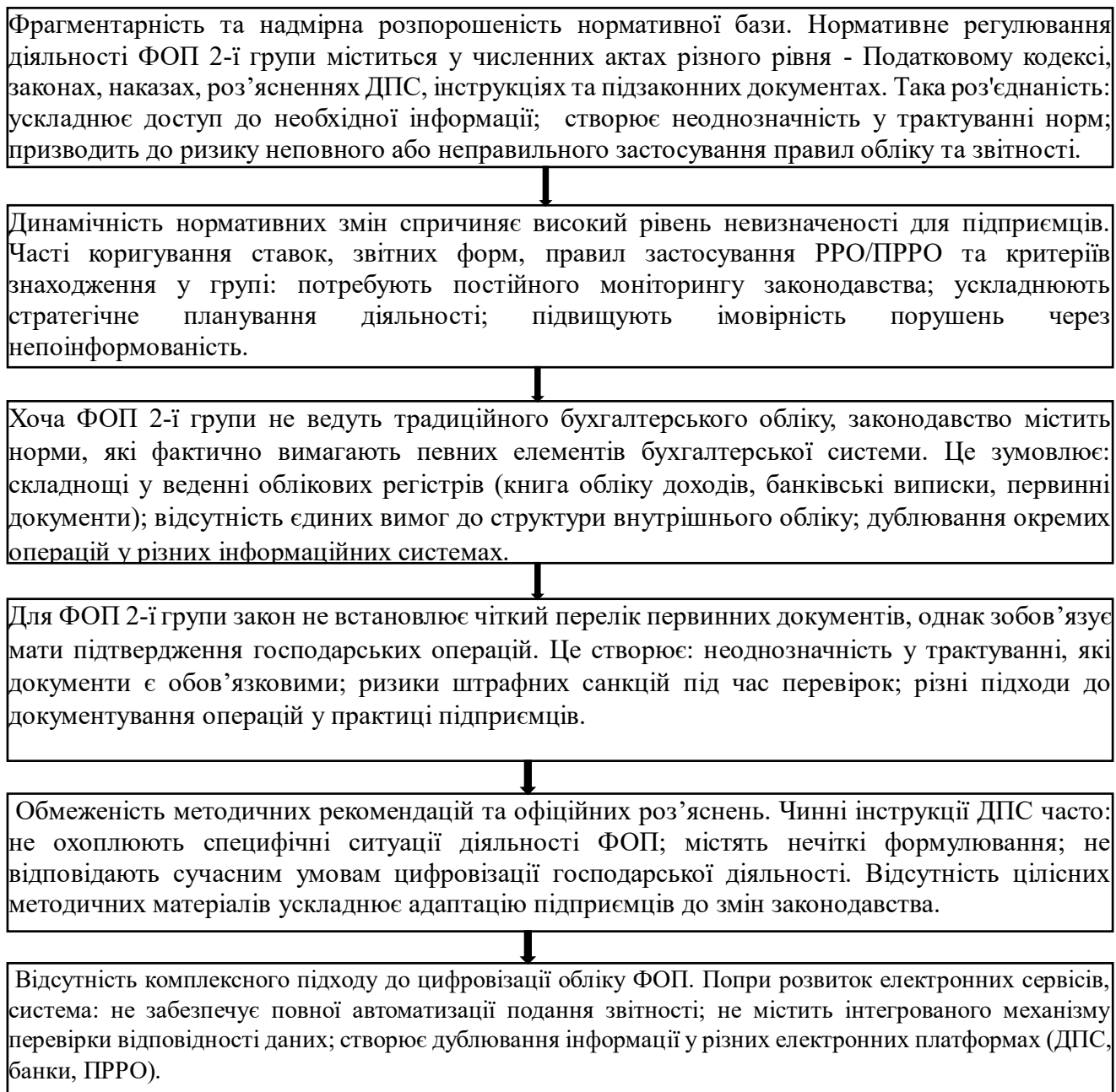

Рисунок 1.2 – Недоліки нормативного регулювання діяльності та облікового супроводу ФОП

**Джерело: складено автором.*

Усі ці аспекти створюють додаткові навантаження на підприємців, підвищують ризики помилок і ускладнюють забезпечення прозорості та достовірності облікової інформації. Удосконалення нормативної бази потребує системності, стабільності та адаптації до сучасних умов цифрової економіки.

1.3 Особливості автоматизації обліку розрахункових операцій

Автоматизація обліку розрахункових операцій підприємства є ключовим чинником підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю. Переважна більшість сучасних підприємств функціонує в умовах високої динамічності економічних процесів, зростання обсягів інформації та необхідності оперативного прийняття управлінських рішень. У таких умовах традиційні, паперові або частково механізовані методи обліку втрачають свою продуктивність і точність.

З наукової точки зору, автоматизація забезпечує системність, безперервність та стандартизацію процесів обробки розрахункових даних, що дає змогу суттєво мінімізувати ризики людського фактору. Використання програмно-обчислювальних систем підвищує достовірність облікової інформації, забезпечує своєчасне формування звітності та створює умови для комплексного контролю взаєморозрахунків із контрагентами.

Крім того, автоматизовані облікові системи сприяють оптимізації бізнес-процесів, скороченню витрат часу на обробку фінансових операцій, підвищенню прозорості діяльності підприємства та формуванню уніфікованого інформаційного середовища для всіх користувачів облікових даних. З позицій теорії менеджменту це дозволяє підвищити адаптивність підприємства, його конкурентоспроможність та інноваційний потенціал.

Автоматизація обліку розрахунків з бюджетом, покупцями та замовниками в програмі “BAS Бухгалтерія” має низку ключових науково-обґрунтованих особливостей, що формують її значущість у системі управління підприємством, а саме:

- інтегрованість і комплексність обробки даних (автоматизована система забезпечує цілісне поєднання облікових модулів, що дозволяє синхронно опрацьовувати податкові, фінансові та розрахункові операції; така інтегрованість усуває дублювання інформації, підвищує точність обліку та сприяє формуванню єдиного інформаційного простору;
- формалізація алгоритмів розрахунків з бюджетом (програма “BAS Бухгалтерія” містить вбудовані механізми нарахування податків і зборів відповідно до чинного законодавства, що забезпечує автоматизоване формування податкових зобов’язань, декларацій та регламентованої звітності, знижуючи ризики арифметичних помилок та помилок тлумачення нормативних актів;
- підвищення точності обліку взаєморозрахунків із покупцями та замовниками (автоматизація забезпечує детальне відстеження стану заборгованостей, строків оплати, авансів та часткових платежів; система дозволяє оперативно формувати аналітичні вибірки й акти звірки, що підвищує прозорість договірних відносин і якість фінансового контролю);
- оптимізація процесів документування (у програмі “BAS: Бухгалтерія”) реалізовано уніфіковані форми первинних документів, які генеруються автоматично на підставі проведених операцій, що сприяє стандартизації документообігу, прискорює виконання облікових процедур та мінімізує людський фактор;
- розширені можливості аналітичного моніторингу (автоматизована система включає інструменти для формування аналітичної звітності за різними аспектами діяльності: дебіторська та кредиторська заборгованість, податкові зобов’язання, динаміка розрахункових потоків);
- адаптивність до змін законодавства та внутрішніх політик підприємства (завдяки регулярним оновленням програмний продукт оперативно адаптується до нормативних змін, забезпечуючи стабільність облікових процесів; система підтримує налаштування під специфіку конкретного підприємства, що дозволяє враховувати галузеві й організаційні особливості) [1].

Крім “BAS Бухгалтерія” можна використовувати для ФОП і інші спеціалізовані програми. Для наочності проведемо їх порівняльний аналіз (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 - Порівняльний аналіз ведення обліку розрахунків ФОП з бюджетом, постачальниками, покупцями за допомогою різних спеціалізованих програмних продуктів

Критерій	BAS Бухгалтерія	Мастер Бухгалтерія	ДебетПлюс
1	2	3	4
Автоматизація розрахунків з бюджетом (податки, ЄСВ, звітність)	Забезпечує високий рівень автоматизації: розрахунок податків, формування звітів, інтеграцію з електронним кабінетом та експорт форм. Орієнтована на складні податкові моделі.	Пропонує базову автоматизацію: формування окремих звітів і розрахунок ЄП/ЄСВ. Орієнтована на фізичних осіб-підприємців із простими операціями.	Має достатню автоматизацію для ФОП: розрахунок податків, формування основних декларацій. Менша деталізація, ніж у BAS.
Автоматизація розрахунків з покупцями	Розширені можливості: аналітика по договорах і контрагентах, контроль дебіторської заборгованості, інтеграція з ПРРО, формування рахунків та актів.	Підтримує базові операції: облік оплат, формування рахунків, контроль надходжень. Менше аналітики та інтеграційних можливостей.	Забезпечує зручний облік покупців, ведення оплат, можливість групування операцій. Аналітика середнього рівня.
Автоматизація розрахунків з постачальниками	Забезпечує повний спектр: облік зобов'язань, контроль строків оплат, аналітика по рахунках, деталізація операцій.	Обмежений функціонал - відображення надходжень та оплат без широкої аналітичної підтримки	Добре підходить для малого бізнесу: облік поставчань, контроль боргів, базова аналітика операцій.
Можливості інтеграції з банком	Підтримка автоматичного імпорту/експорту виписок, інтеграція з клієнт-банком, автоматичне відображення операцій.	Підтримка імпорту банківських виписок у деяких версіях, відсутність глибокої інтеграції.	Простий імпорт банківських виписок, автоматичне рознесення операцій для малого бізнесу.
Підтримка первинних документів	Повний цикл: накладні, акти, рахунки, податкові накладні, касові	Мінімально необхідний набір документів для ФОП:	Гнучка система простих документів, орієнтована на ФОП і малий бізнес, швидке

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4
	документи; можливість кастомізації.	рахунки, акти, накладні.	оформлення первинки.
Рівень аналітики розрахунків	Високий: багатовимірна аналітика, звіти за контрагентами, договорами, періодами, можливість деталізованого фінансового аналізу.	Низький: аналітика на рівні контрагентів без глибоких аналітичних звітів.	Середній: аналітика основних показників, зручні звіти по заборгованості.
Зручність використання для ФОП 2 групи	Високі можливості, але система складна в освоєнні; підходить для ФОП з великим обсягом операцій.	Дуже проста у використанні; оптимальна для мікробізнесу та ФОП з мінімальними операціями.	Баланс між функціоналом і простотою; добре підходить для більшості ФОП 2 групи.
Загальна ефективність автоматизації розрахунків ФОП	Максимальна ефективність для складних бізнес- процесів	Ефективна для базового обліку без складних вимог.	Оптимальна ефективність для ФОП 2 групи з помірним обсягом операцій.

**Джерело: складено автором за матеріалами [1, 2].*

Проведений порівняльний аналіз щодо ведення обліку ФОП 2 групи в контексті розрахункових операцій, дозволяє зробити висновок, що BAS Бухгалтерія забезпечує найвищий рівень автоматизації та аналітичної підтримки розрахунків із бюджетом, покупцями та постачальниками, проте потребує значних ресурсів на впровадження та супровід; Мастер Бухгалтерія є інструментом базового рівня, орієнтованим на мікропідприємців, що мають мінімальний обсяг облікових операцій і не потребують розширеної аналітики; ДебетПлюс займає проміжну позицію, забезпечуючи достатній функціонал для більшості підприємців 2-ї групи, поєднуючи доступність, простоту використання та необхідний рівень автоматизації розрахунків [1].

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ФОП «КУЛЬГОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ»

2.1 Аналіз діяльності підприємця

Досліджуваний бізнес-суб'єкт, який займається підприємницькою діяльністю є ФОП «Кульгов Сергій Володимирович», який відноситься до категорії фізичний осіб, а податкова адреса, яка відповідає місцю його реєстрації – це Сумська область, Сумський район, Білопільська територіальна громада, с. Ободи, вул. Низова, 6.

Для правильності розуміння особливостей реалізації завдань щодо підприємницької діяльності, досліджуваного підприємця, на рисунку 2.1 деталізовані кодування різновидів діяльності.

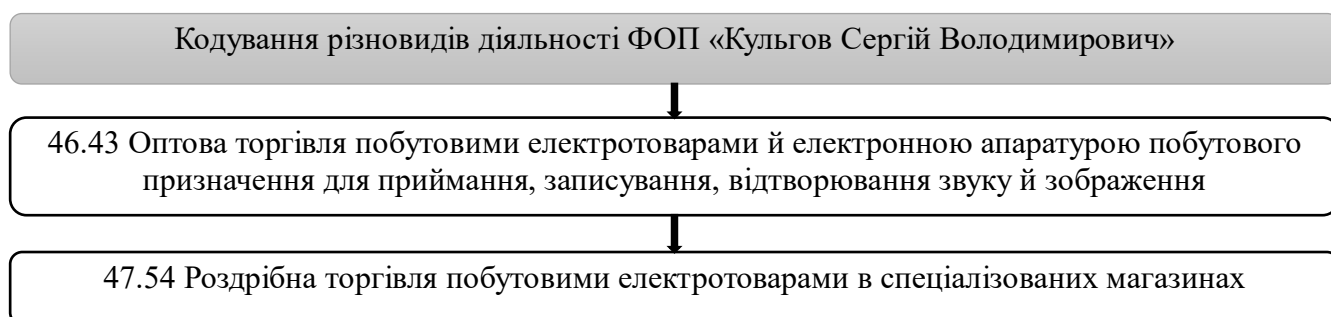

Рисунок 2.1 - Кодування різновидів діяльності ФОП «Кульгов Сергій Володимирович»

**Джерело: складено автором за даними підприємця.*

Господарюючий суб'єкт свою діяльність розпочав з дати реєстрації - 25.08.2004 р.

Найманих працівників у підприємця немає. Для чіткості розуміння показників щодо результативності підприємницької діяльності, базуючись на даних річної податкової звітності, необхідним є аналіз за 2022 – 2024 роки загальної суми доходу, що наочно проілюстровано на рисунку 2.2.

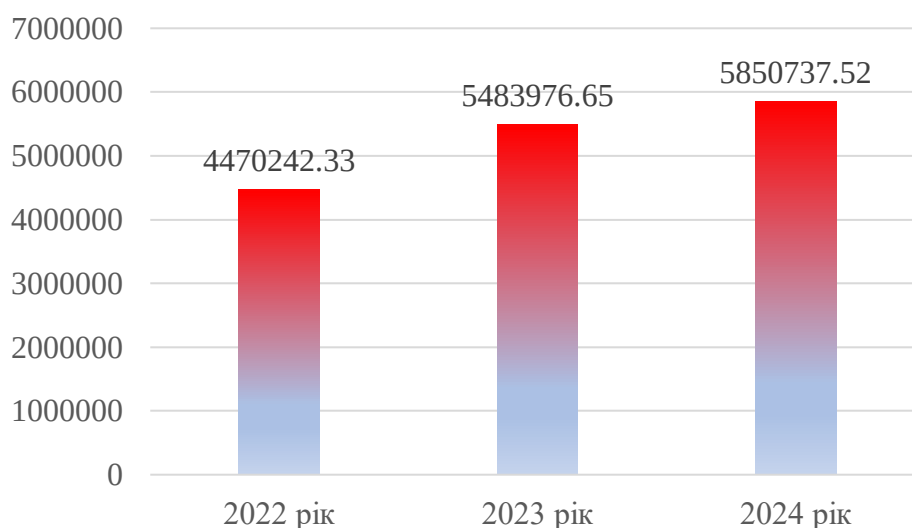

Рисунок 2.2 – Загальна сума доходу ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» за період 2022 – 2024 рр.

**Джерело: складено автором за даними підприємця.*

Базуючись на візуалізованих показниках на рисунку 5.2, можемо зазначити, що у 2024 році досліджуваний підприємець отримав доходу річного на суму 5850737,52 грн, що у порівнянні з 2022 роком більше на 1380495,19 грн.

На рисунку 2.3 подано інформація щодо суми єдиного внеску, яку потрібно сплатити за календарні роки 2022-2024 р.р. на небюджетні рахунки.

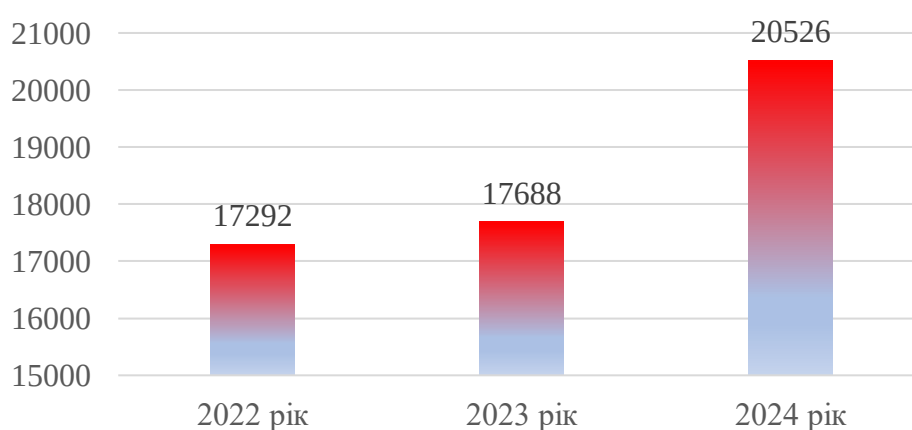

Рисунок 2.3 - Загальна сума єдиного внеску, яка підлягає сплаті на небюджетні рахунки, за даними звітного (податкового) періоду, грн

**Джерело: складено автором за даними підприємця.*

Сума авансових внесків щомісячних (щоквартальних) подана на рисунку

2.4.

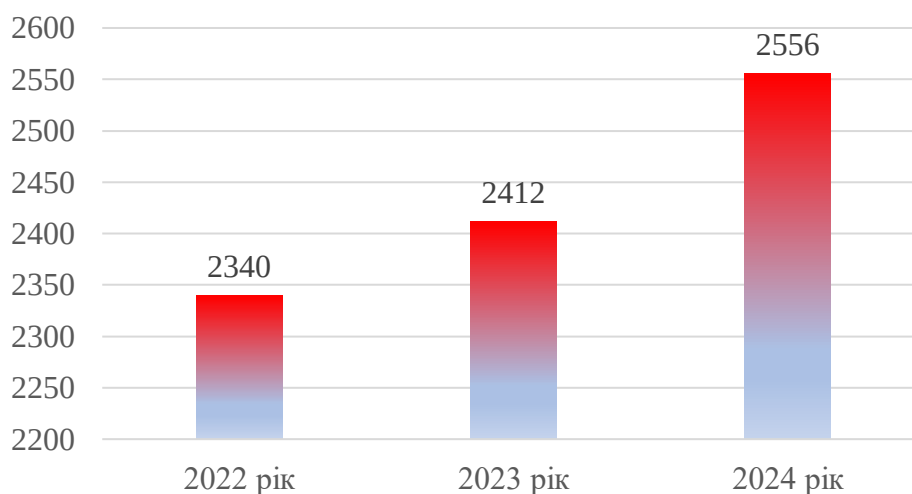

Рисунок 2.4 - Щомісячні (квартальні) авансові внески, грн

**Джерело: складено автором за даними підприємця.*

Базуючись на даних рисунку 2.4, потрібно зафіксувати, що сума щомісячних (квартальних) авансових внесків протягом періоду, який був досліджений, тенденційно зростала, зокрема:

у 2022 році – 2340 грн;

у 2023 році – 2412 грн;

у 2024 році – 2556 грн.

Досліджуваний ФОП є платником ЄСВ, що передбачено нормативами чинного законодавства, відповідно актуалізується необхідність аналізу суми нарахованого доходу застрахованих осіб та ЄСВ, що наочно конкретизовані у таблиці 5.1 з ракурсу самостійно визначеної суми доходу на який підприємець повинен на рахувати ЄСВ, а також суми ЄСВ, яка має бути сплачена ФОП на рахунки (небюджетні). Інформація у таблиці 2.1 буде деталізована у розрізі місяців за період 2022 – 2024 роки.

Згідно до даних таблиці 2.1 у 2022 році ФОП в 2022 році за період січень-вересень для нарахування ЄСВ визначив суму 6500 грн., а з жовтня по грудень –

6700 грн., тому за аналогічний період бали нараховані суми ЄСВ, які потрібно сплатити 1430 грн та 1474 грн. за аналогічні звітні періоди.

Таблиця 2.1 – Суми нарахованого доходу застрахованих осіб та ЄСВ, грн

Місяця	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Самостійно визначена сума доходу, на яку нараховується ЄСВ	Сума ЄСВ, яка підлягає сплаті на небюджетні рахунки	Самостійно визначена сума доходу, на яку нараховується ЄСВ	Сума ЄСВ, яка підлягає сплаті на небюджетні рахунки	Самостійно визначена сума доходу, на яку нараховується ЄСВ	Сума ЄСВ, яка підлягає сплаті на небюджетні рахунки
Січень	6500	1430	6700	1474	7100	1562
Лютий	6500	1430	6700	1474	7100	1562
Березень	6500	1430	6700	1474	7100	1562
Квітень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Травень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Червень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Липень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Серпень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Вересень	6500	1430	6700	1474	8000	1760
Жовтень	6700	1474	6700	1474	8000	1760
Листопад	6700	1474	6700	1474	8000	1760
Грудень	6700	1474	6700	1474	8000	1760
Разом	78600	17292	80400	17688	93300	20526

**Джерело: складено автором за даними підприємця.*

У 2023 році ЄСВ нараховувалося на суму доходу в розмірі 6700 грн., а сума ЄСВ склала 1474 грн.

Аналізуючи дані таблиці за 2024 рік, потрібно зазначити, що за період січень-березень використовувалася сума доходу для нарахування внеску 7100 грн., а ЄСВ нараховувалося у розмірі 1562 грн., а за період квітень – грудень сума для нарахування ЄСВ склала 8000 грн., а розмір внеску – 1760 грн.

Резюмуючи аналіз даних таблиці зазначимо, що у 2023 році загальна сума для нарахування ЄСВ склала 93300 грн., що на 14700 грн більше порівняно з 2021 роком, а сума ЄСВ була сплачена у 2023 році 20526 грн., що на 3234 грн більше порівняно з 2021 роком.

Досліджуваний підприємець реалізацію товарів здійснюється як за рахунок участі у публічних закупівлях, так і без ФОП станом на серпень 2025 році. У таблиці 2.2 подано дані щодо останньої тендерної процедури досліджуваного

підприємця із Комунальне некомерційне підприємство «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради.

Таблиця 2.2 – Інформація щодо останньої у 2025 році участі ФОП у процесі публічних закупівель

Назва	Класифікатор та його відповідний код	Кількість/Одиниці виміру	Місце поставки	Дата доставки
Світильник LED Lebron 12W круг 4100K	ДК 021:2015: 31520000-7 - Світильники та освітлювальна арматура	1 штука	40022, Україна, Сумська область, Суми, вул. Троїцька, 28	До 31 грудня 2025
Світільна панель Вентс накладна 18 Вт 4200K	ДК 021:2015: 31520000-7 - Світильники та освітлювальна арматура	1 штука	40022, Україна, Сумська область, Суми, вул. Троїцька, 28	До 31 грудня 2025
4x10 світильник растровий універс. LED Delux 6500K	ДК 021:2015: 31520000-7 - Світильники та освітлювальна арматура	8 штука	40022, Україна, Сумська область, Суми, вул. Троїцька, 28	До 31 грудня 2025
Клема WAGO-2	ДК 021:2015: 31520000-7 - Світильники та освітлювальна арматура	20 штука	40022, Україна, Сумська область, Суми, вул. Троїцька, 28	До 31 грудня 2025

*Джерело: складено автором за даними [<https://prozorro.gov.ua/uk/tender/UA-2025-09-24-012265-a>]

За показниками таблиці 2.2 очікувана сума має скласти 4471,00 грн. У своїй діяльності досліджуваний ФОП співпрацює із значною кількістю суб'єктів підприємницької діяльності, які є його постачальниками, покупцями. У цілому варто зазначити, що результат підприємницької діяльності є позитивним, кількість зацікавлених осіб для співпраці зростає, що є позитивним.

2.2 Обліковий супровід розрахункового процесу ФОП

Облік розрахунків ФОП становить сукупність процесів, спрямованих на документування, узагальнення та контроль операцій, пов'язаних із виконанням зобов'язань перед бюджетом, контрагентами-покупцями та постачальниками. З огляду на специфіку правового статусу ФОП та особливості податкового регулювання, організація такого обліку потребує системного підходу, що враховує вимоги законодавства, особливості договірних відносин та необхідність забезпечення прозорості фінансових потоків.

Обліковий процес діяльності ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» характеризується низкою специфічних рис, які зумовлені поєднанням елементів підприємницької діяльності та персональної відповідальності підприємця. На відміну від юридичних осіб, ФОП здійснює облік у спрощеному форматі, проте має забезпечити повноту, достовірність і системність відображення господарських операцій відповідно до вимог чинного законодавства.

На рисунку 2.5 візуалізовано перелік та характеристику особливостей організації обліку у ФОП.

Досліджуваний ФОП для формування облікової документації, яка забезпечує супровід розрахункових операцій, не використовує спеціалізоване програмне забезпечення, а підприємець створює первинні документи, а також узагальнює ключові показники, дані щодо реалізації своєї діяльності за допомогою програми Excel. Використання Excel як інструмента для ведення обліку особисто підприємцем на перший погляд можна вважати ефективним та економічно доцільним рішенням, адже завдяки гнучкості можливостей щодо створення шаблонів облікових документів можна повноцінно документувати всі господарські операції, але з іншої позиції, даний програмний продукт не є спеціалізованим відповідно мають місце виклики та загрози його використання у практичному аспекті. Наступний етап дослідження буде спрямований на аналіз основних напрямів облікового супроводу за допомогою зазначеного програмного інструменту (таблиця 2.3).

Перелік та характеристика особливостей організації обліку у ФОП	
Використання спрощеної системи оподаткування	ФОП не зобов'язаний вести бухгалтерський облік у класичному розумінні, однак повинен забезпечувати належне оформлення первинних документів, які підтверджують здійснені операції
Методика облікового супроводу діяльності ФОП залежить від визначеної системи оподаткування	Пріоритетна орієнтація облікового супроводу діяльності ФОП спрямована на переважну фіксацію доходів (та витрат - для окремих груп платників). Щодо загальної системи ФОП повинен проводити облік доходів, витрат, амортизації, фінансових результатів та власного майна, що використовується у підприємницькій діяльності
Симбіозне поєднання особистих та підприємницьких фінансів	Враховуючи таку специфіку діяльності ФОП, як відповідальність за зобов'язання всім своїм майном, виникає потреба у чіткому розмежуванні особистих і господарських операцій, а саме під час формування витрат та обліку активів, які безпосередньо залучаються до підприємницької діяльності
Спрощені правила податкового звітування	Формат звітності ФОП забезпечує мінімізований обсяг облікових процедур, але потребує точності під час визначення податкових баз і термінів подання звітів
Наявність особливостей обліку розрахунків з бюджетом та контрагентами	Облік розрахункового процесу ФОП, який займається реалізацією електричних приладів, процес розрахунків з бюджетом реалізується з урахуванням спрощеної системи, але підприємець повинен контролювати дебіторську та кредиторську заборгованість, а також підтвердження правомірності понесених витрат за результатами підприємницької діяльності
Високий рівень персональної відповідальності підприємця	Через відсутність відокремленості майна особливо важливими є прозорість облікових даних, юридична коректність оформлення операцій і належне зберігання первинної документації

Рисунок 2.5 - Перелік та характеристика особливостей організації обліку у ФОП

**Джерело: складено автором.*

Означувані функціональні можливості програмного інструменту Excel щодо супроводу облікових процесів має певні ризики та обмеження. Відповідно

підприємці їх повинні враховувати, адже вони окремо або в сукупності призвести до зниження достовірності облікової інформації, ефективності прийнятих рішень.

Таблиця 2.3 - Аналіз основних напрямів облікового супроводу за допомогою зазначеного програмного інструменту Excel

Напрямів облікового супроводу	Характеристика
Формування первинних документів здійснюється в електронному режимі	Оперативне створення первинних документів, які супроводжують розрахунковий процес ФОП з покупцями та постачальниками. Зручним є те, що підприємець може скористатися відповідною функцією, яка забезпечує фіксування дати, ідентифікаційних даних щодо конкретних контрагентів в автоматизованому режимі
Ведення облікових реєстрів в автоматизованому режимі	Підприємець може самостійно розробити та в електронному форматі вести необхідні реєстри, які дозволять узагальнювати інформацію про доходи, витрати, сплату податків та зборів (наприклад, документи «Облік доходів», «Реєстри податкових платежів», «Реєстри договорів з відповідними контрагентами», «графік подання податкової звітності та терміни сплати податків та зборів» та ін.)
Автоматизація розрахункового процесу	1. Оперативне визначення суми доходу, розмір податку, зборів за відповідний період за допомогою функціональних можливостей аналізованого програмного інструменту. 2. Можливість створення аналітичної таблиці, яка забезпечить реалізацію контрольних процедур щодо моніторингу дебіторської та кредиторської заборгованостей
Забезпечення стандартизації та уніфікації облікових документів	Можливість створення документів оперативно у однаковому форматі; оформлення господарської операції за допомогою сформованого електронного документу забезпечує мінімізувати помилки; узагальнена в електронному форматі база забезпечує оперативне заповнення реквізитів електронного документу.
Архівування та зберігання даних	Таблиці програмного інструменту можуть забезпечити систематизацію даних за відповідними роками; здійснити фільтрацію та пошук інформації

**Джерело: складено автором.*

На рисунку 2.6 узагальнено ключові позиції, які можуть сформувати загрози для якісного облікового супроводу розрахункових операцій із державними органами, покупцями, а також постачальниками досліджуваного підприємця, оскільки інструменту Excel не властива функціональна властивість, що пов'язана із спеціалізованим функціоналом ведення облікових процесів.

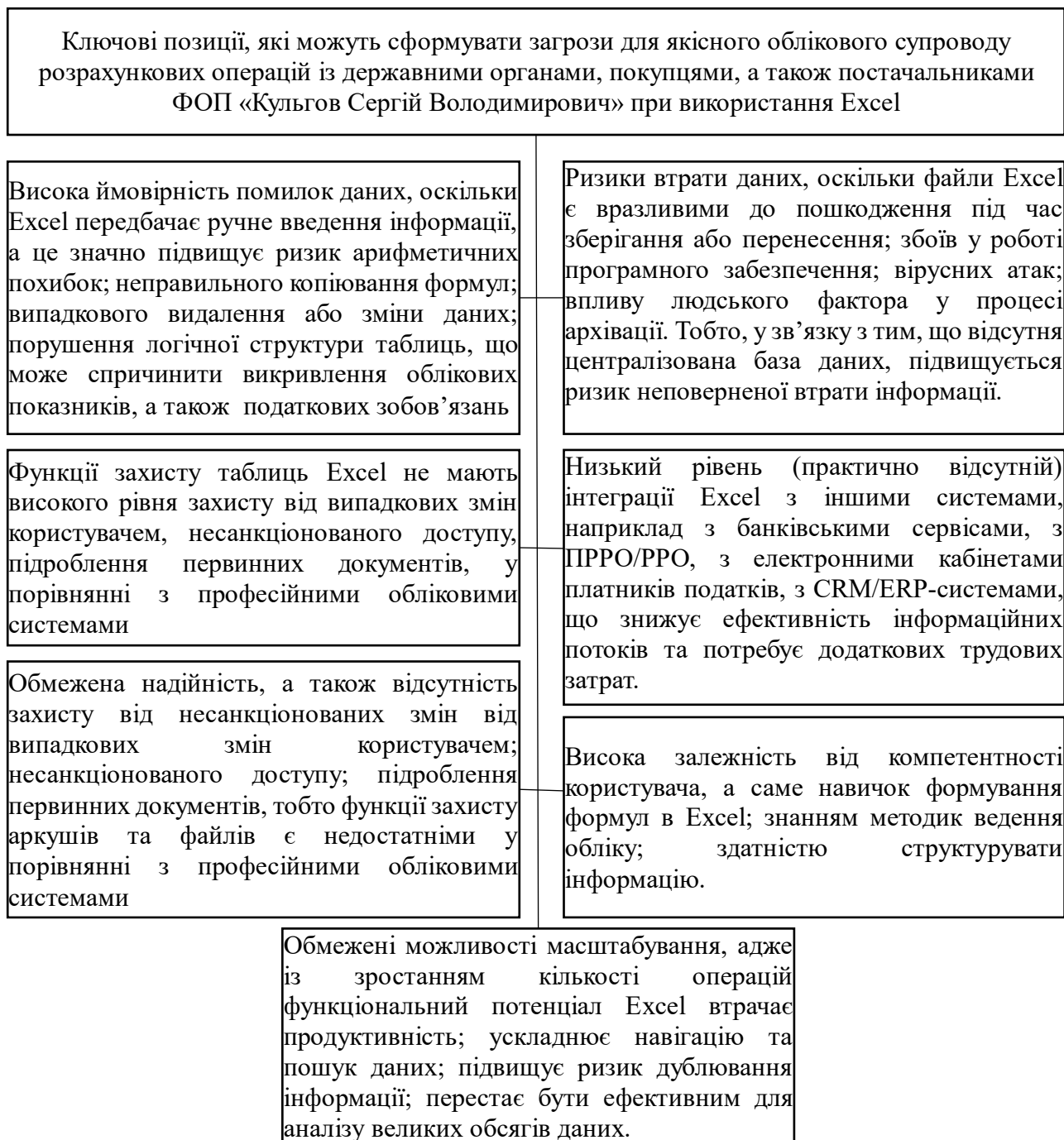

Рисунок 2.6 - Ключові позиції, які можуть сформувати загрози для якісного облікового супроводу розрахункових операцій із державними органами, покупцями, а також постачальниками ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» при використанні Excel

**Джерело: складено автором.*

Узагальнена інформація рисунку 2.6 засвідчує, що Excel має значну кількість проблемних позицій, які окремо, або ж у сукупності можуть знизити якість

облікового супроводу ФОП. Як було зазначено вище, документи, які забезпечують супроводження діяльності підприємця в частині розрахунків з покупцями, а також постачальниками, передбачає оформлення класичних первинних документів. Відповідно, вважаємо за доцільне, дані документи розглянути та проаналізувати.

Процес розрахунків з постачальниками (наприклад, ТОВ «Світ -Буд ЛТД») передбачає використання видаткової накладної, яка забезпечує документообіг ФОП у сфері торгівлі, адже вона забезпечує фіксацію факту передачі товарно-матеріальних цінностей від постачальника до покупця, а також є юридичною підставою для списання електричних товарів у продавця та їх оприбуткування у покупця. На рисунку 2.7 узагальнено ключові функції, які виконує даний документ.

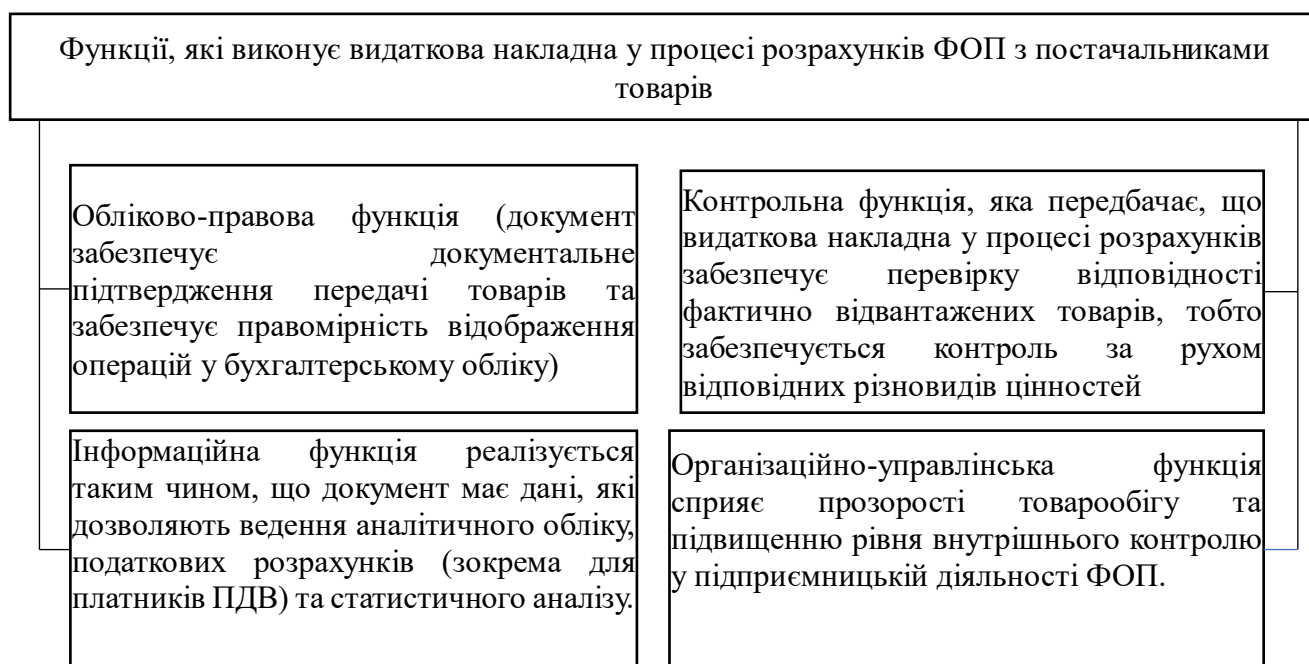

Рисунок 2.7 - Функції, які виконує видаткова накладна у процесі розрахунків ФОП з постачальниками товарів

**Джерело: складено автором.*

Видаткова накладна має відповідні реквізити, які повинні узагальнити точну інформацію щодо розрахункового процесу, а саме:

- 1) ідентифікатор даних постачальника:
 - прізвище, ім'я, по батькові / назва юридичної особи;

- реєстраційний номер облікової картки платника податків;
 - податковий статус;
 - юридична адреса;
 - банківські реквізити;
- 2) ідентифікатор даних покупця:
- назва ФОП;
 - конкретизація даних платника за придбані цінності;
 - номер замовлення;
 - умова розрахунку (зазвичай безготівкова);
 - валюта розрахунку (гривна);
- 3) назва первинного документу та його номер, дата складання (дані реквізити забезпечують хронологічність обліку);
- 4) номенклатурний перелік товару:
- найменування (наприклад, лампа світлодіодна, розетка, кабель та ін.);
 - код / артикул товару;
 - одиницю виміру;
 - кількість;
 - ціну за одиницю;
 - вартість без ПДВ
 - сума без ПДВ;
 - загальна сума на яку оформлений документ;
 - підпис та печатка (з наявності) відвантажувача;
 - підпис одержувача.

Щодо первинного документа – прибуткова накладна, функціональне призначення якого спрямоване на фіксацію факту надходження товарів від постачальників до ФОП. Тобто даний документ дозволяє точно ідентифікувати як постачальника, так і отримувача товару; забезпечує здійснення контрольних процедур щодо придбання ТМЦ; засвідчує факт переходу права власності на товар та ін.

На рисунку 2.8 узагальнено характеристику реквізитів прибуткової накладної.

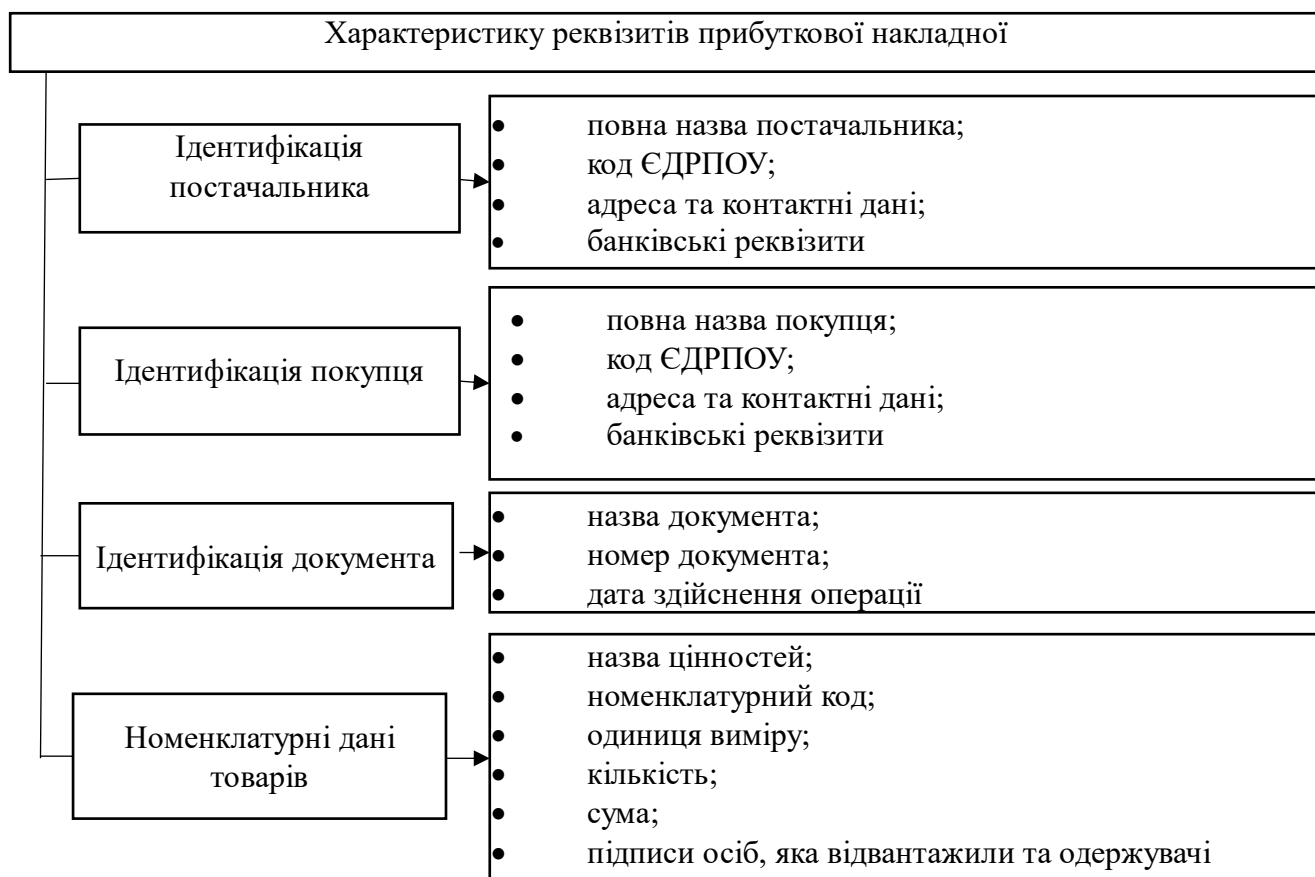

Рисунок 2.8 - Характеристику реквізитів прибуткової накладної

**Джерело: складено автором.*

ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» також використовує документ у процесі управління підприємницькою діяльністю. Зазначений документ доцільно вважати первинним фінансово-обліковим документом, який формується банком на підставі достовірних даних автоматизованих платіжних систем. Виписку банку доцільно використовувати у системі фінансового забезпечення діяльності ФОП, адже вона забезпечує прозорість, верифікованість і повноту відображення господарських процесів, пов'язаних із формуванням доходів, витрат та фінансових зобов'язань підприємця. Крім того, даний документ відображає фактичний рух коштів, забезпечує реалізацію контрольних процедур в частині виконання договірних зобов'язань, дотримання вимог регулятора, формує інформаційний базис для оцінки динаміки надходження коштів, а також є важливим доказовим документом для підтвердження здійснених операцій для податкових органів, банківських перевірок та у правовідносинах із контрагентами.

Банківська виписка має наступну структуру:

- 1) ідентифікаційні відомості про ФОП, а також конкретизація даних про розрахунковий рахунок (наприклад, основний);
- 2) період формування та номер банківської виписки;
- 3) ідентифікація у розрізі кожного контрагента наступної інформації: назва контрагента, кореспондуючий рахунок, видаток, надходження та зміст.

Варто зазначити, що дані банківської виписки підприємець використовує у процесі формування податкової декларації, оскільки її змістовне наповнення дозволяє здійснити перевірку правильності визначення доходів, які є об'єктом оподаткування. Банківську виписку доцільно розглядати як фундаментальний елемент фінансового документування, що виконує одночасно облікову, контрольну, аналітичну та доказову функції, адже вона є інтегральним джерелом інформації про фінансові операції підприємця та забезпечує нормативно підтверджену простежуваність грошових потоків, необхідну для ефективного управління діяльністю, дотримання податкових вимог і здійснення фінансових розрахунків.

Враховуючи вимоги законодавства про те, що для ФОП 2 групи не існує чітко визначених вимог щодо облікового документування господарських операцій, можна зробити висновок, що досліджуваний підприємець на належному рівні здійснює облік своєї діяльності.

Проте, в умовах сьогодення особливої актуальності набуває питання діджиталізації. Діджиталізація облікових процесів ФОП 2-ї групи передбачає системне впровадження електронних інструментів для автоматизації операцій із покупцями, постачальниками та бюджетом. Вона спрямована на оптимізацію документообігу, підвищення точності розрахунків і мінімізацію людського фактору у формуванні фінансової звітності. Ключовими напрямками є інтеграція хмарних бухгалтерських сервісів, застосування електронних платіжних платформ і налагодження автоматичного обміну даними з державними інформаційними системами. Діджиталізація також покликана забезпечити прозорість фінансових операцій та пришвидшити процеси контролю й аналітики. Пріоритетним є створення цілісної цифрової екосистеми, у якій розрахунки з контрагентами та

бюджетом здійснюються швидко, безпечно і з максимальною відповідністю нормативним вимогам.

2.3 Оподаткування діяльності ФОП «Кульгов Сергій Володимирович»

ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» відноситься до платників податків 2 групи. Відповідно до норм законодавства, підприємець сплачує наступні обов'язкові податки та збори:

- єдиний податок - 20% від мінімальної зарплати;
- ЄСВ - 22% від мінімальної зарплати;
- Військовий збір - 10% від мінімальної зарплати.

Варто зазначити, що група 2 в системі оподаткування є вигідною для досліджуваного підприємця. Для чіткості виокремлення переваг, можливостей, викликів та ризиків діяльності підприємців зазначеної вище групи вважаємо за доцільне провести SWOT-аналіз (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 - SWOT-аналіз діяльності та оподаткування ФОП 2-ї групи

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
Спрощений механізм оподаткування та адміністрування (функціонування ФОП другої групи характеризується мінімізованою регуляторною складністю: застосування єдиного податку усуває необхідність ведення повного бухгалтерського обліку, що знижує транзакційні та адміністративні витрати суб'єкта господарювання)	Обмеження максимального обсягу доходу (законодавчо встановлений ліміт доходів для другої групи потенційно гальмує масштабування бізнесу, оскільки його перевищення може призвести до зміни системи оподаткування та збільшення фіскального навантаження)
Передбачуваність та стабільність податкового навантаження (легке прогнозування податкових зобов'язань за рахунок застосування фіксованих ставок, що дозволяє підвищити фінансову дисципліну та здійснити ефективне планування грошових потоків підприємця)	Залежність від якості первинного та фінансового обліку (враховуючи, що облік є спрощеним, некоректне ведення документації або невірне визначення доходу може створювати податкові ризики, включно з донарахуваннями та штрафами)
Гнучкість у виборі сфер діяльності (підприємці другої групи можуть здійснювати широкий спектр видів підприємницької діяльності, що сприяє їх адаптивності до ринкової кон'юнктури та конкурентного середовища)	Відсутність частини соціальних гарантій, наявних у найманих працівників (незважаючи на сплату ЄСВ, ФОП самостійно забезпечує свій соціальний захист і не має низки пільг, яких надає державний сектор)

Продовження таблиці 2.4

1	2
Порівняно низький рівень фіскального тиску (ставки єдиного податку є економічно привабливими, що дозволяє ФОП акумулювати ресурси для реінвестування та розвитку бізнес-процесів)	Відносно низька інституційна інтеграція (ФОП має обмежені можливості залучення інвестицій)
Можливості	Загрози
Розширення підприємницьких ініціатив завдяки цифровізації (впровадження електронних сервісів (електронний кабінет платника, автоматизовані системи обліку, електронні платіжні інструменти) забезпечує підвищення ефективності та зменшення ризиків помилок при веденні податкової звітності)	Нестабільність податкового законодавства (часті зміни регуляторних норм створюють правову невизначеність та ускладнюють довгострокове планування діяльності ФОП)
Підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішніх ринках (гнучкість системи оподаткування стимулює розвиток ІТ-сектора, надання професійних послуг, електронної комерції)	Підвищення фіскального навантаження внаслідок реформ (можливе збільшення ставок єдиного податку, зміна критеріїв для групи або скасування окремих податкових преференцій може зменшити економічну доцільність перебування на третій групі)
Можливість диверсифікації діяльності та переходу до нових бізнес-моделей (спрощена система полегшує запуск додаткових напрямів діяльності без значного збільшення адміністративного навантаження)	Економічна нестабільність та воєнні ризики (негативні макроекономічні фактори, обмеження логістики та зниження купівельної спроможності населення впливають на рентабельність малого бізнесу)
Імовірність подальшої лібералізації регулювання малого бізнесу (державна політика щодо підтримки МСП потенційно передбачає удосконалення умов оподаткування та розширення інструментів фінансової підтримки для ФОП)	Посилення контролю та ризики перевірок (запровадження нових механізмів податкового моніторингу може збільшити ймовірність перевірок та підвищити вимоги до документального підтвердження доходів)

**Джерело: складено автором.*

Досліджуваний підприємець формує та подає податкову декларацію, яка є ключовим елементом системи спрощеного оподаткування, відображаючи фінансово-господарську діяльність ФОП за звітний період.

Заповнення податкової декларації має ключові особливості, характеристика яких подана на рисунку 2.9. Варто зазначити, враховуючи дані рисунку 10, що ФОП групи 2 має певні особливості у звітуванні, а декларацію для даної групи підприємця можна розглядати як формалізований фіскальний документ, адже він відображає комплексний підхід до спрощеного оподаткування, інтегруючи розрахунки як єдиного податку, так і обов'язкових соціальних внесків.

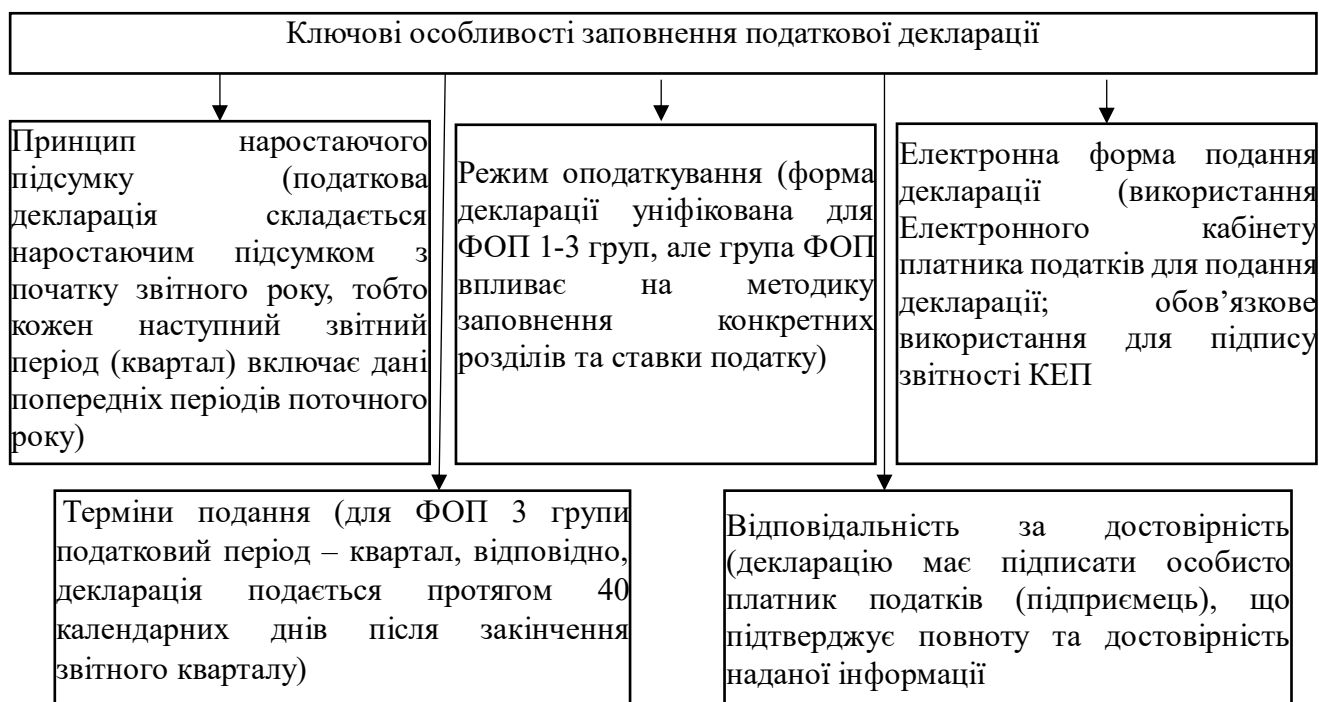

Рисунок 2.9 - Ключові особливості заповнення податкової декларації

**Джерело: складено автором.*

Податкова декларація, яку формує ФОП, вона має чітку структуру, яка узагальнює ключову актуальні інформацію за наступними розділами:

1) загальна (титульна) частина, інформація якої деталізується щодо підприємця за наступною аналітикою, яка забезпечує ідентифікацію дані підприємця, який є платником податків:

- податковий номер фізичної особи ФОП;
- ПІБ підприємця з деталізацією його як контактних даних, так і податковою адреси;
- конкретизація даних щодо звітного періоду, тобто податкового (наприклад, рік або квартал);
- фіксація даних щодо контролюючого податкового органу;
- конкретизація загальних відомостей про підприємця з обов'язковою деталізацією видів діяльності, яка здійснюється підприємцем у відповідному звітному періоді, та її конкретизація за допомогою КВЕД.

Враховуючи, що досліджуваний ФОП належить до 2 групи платників податків, відповідно, у податковій декларації актуальними для заповнення є також розділи:

- розділ III, який характеризує ключові показники діяльності підприємця, який відноситься до групи 2, а саме даний розділ деталізує інформацію щодо квартальних платежів щомісячних авансових внесків (наприклад, за 2024 рік вони складала по 2556 грн.);
- розділ V деталізує особливості визнання податкових зобов'язань по єдиному податку, а саме акумулює дані, які конкретизують інформацію щодо загальної суми доходу за відповідний звітний період;
- розділ VII конкретизує зобов'язання ФОП щодо сплати єдиного внеску за відповідний звітний період.

Крім того, підприємець, діяльність якого є об'єктом дослідження, у аналізованій формі звітності також заповнює у додатку до таблиці за пунктом 9, яка деталізує інформацію щодо доходу на яких має бути нараховано ЄСВ та сума ЄСВ у розрізі місяців звітного періоду.

Детальний аналіз структура декларації, яку заповнює та подає ФОП, дозволяє зробити висновки, що вона характеризується модульним принципом побудови, складається з основної частини (власне Декларації) і додатків, які є її невід'ємними складовими.

Алгоритм подання податкової декларації фізичною особою-підприємцем, що застосовує спрощену систему оподаткування 2-ї групи, репрезентує впорядковану сукупність дій, спрямованих на забезпечення належного виконання податкових зобов'язань у межах чинного законодавства. Наочна візуалізація даної алгоритмізації подана на рисунку 2.10.

Резюмуючи матеріали, подані на рисунку 2.10, доцільно зазначити, що подання податкової декларації ФОП 2-ї групи є структурованою процедурою, спрямованою на забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємця, підтримання податкової дисципліни та інтеграцію малого бізнесу в інституційне середовище держави.

Рисунок 2.10 - Алгоритмізація формування показників та подання податкової декларації фізичною особою-підприємцем

*Джерело: складено автором.

Варто зазначити, що процес звітування фізичної особи-підприємця другої групи спрощеної системи оподаткування регламентується нормами податкового законодавства та передбачає дотримання комплексу організаційних, інформаційних

і процедурних вимог, спрямованих на забезпечення належного виконання фіскальних зобов'язань, які наочно візуалізовано на рисунку 2.11.

Характеристика ключових вимог до ФОП 2-ї групи у процесі податкового звітування та подання податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи-підприємця	
	Дотримання встановлених критеріїв перебування на 2-й групі, що включають обмеження щодо видів діяльності, максимально допустимого річного доходу та дотримання умов щодо використання найманих осіб у певних сферах, відповідно, виконання цих умов є передумовою правомірного застосування фіксованої ставки єдиного податку та визначає режим податкового звітування
	Ведення обліку доходів у формі, передбаченій законодавством, що забезпечує можливість об'єктивної фіксації фінансових результатів діяльності.; враховуючи, що спрощена система не вимагає повноцінного бухгалтерського обліку, підприємець зобов'язаний зберігати первинні документи, які підтверджують походження доходів та правильність розрахунку податкових платежів, адже це необхідно для проведення контролюючими органами перевірок та гарантує правову захищеність підприємця
	Своєчасність подання податкової декларації, адже ФОП 2-ї групи зобов'язаний щорічно подавати декларацію про доходи у строки, визначені законодавством, забезпечуючи дотримання календарної дисципліни; невиконання цієї вимоги тягне за собою фінансову відповідальність та може вплинути на статус платника єдиного податку
	Коректність і повнота відображення даних у податкової декларації, оскільки це включає правильне зазначення обсягу доходів, сум сплаченого єдиного податку та єдиного соціального внеску, а також використання чинних форм звітності; важливим елементом є узгодженість податкових показників з даними банківських виписок, первинних документів та іншої фінансової документації
	Використання кваліфікованого електронного підпису при поданні декларації в електронній формі, що забезпечує автентичність даних і юридичну чинність документів; підприємець має забезпечити збереження копій звітності та підтверджувальних квитанцій про її прийняття контролюючим органом

Рисунок 2.11 - Характеристика ключових вимог до ФОП 2-ї групи у процесі податкового звітування та подання податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи-підприємця

**Джерело: складено автором.*

Узагальнені на рисунку 2.11 вимоги формують інституційно впорядковану систему податкового звітування, яка спрямована на підтримку фінансової прозорості, зниження ризиків порушення податкового законодавства та

забезпечення ефективної інтеграції малого бізнесу у фінансове середовище держави.

Фізичні особи-підприємці, які функціонують у межах 2-ї групи спрощеної системи оподаткування, відіграють вагомий роль у структурі національної економіки, оскільки становлять значну частку малого бізнесу та забезпечують стабільність локальних ринків товарів і послуг. У цьому контексті їхня діяльність набуває особливого значення як у сфері податкового звітування, так і у формуванні соціально відповідальної моделі підприємництва. З позиції податкового адміністрування ФОП 2-ї групи є важливими учасниками фінансової системи, оскільки їхня спрощена, але регулярна форма звітування забезпечує передбачуваність та стабільні надходження до місцевих бюджетів. Фіксована ставка єдиного податку сприяє рівномірному розподілу податкового навантаження, а річний цикл подання декларації створює передумови для мінімізації адміністративних витрат як для підприємців, так і для державних органів. Така модель не лише оптимізує податкове адміністрування, а й підвищує прозорість фінансових потоків у секторі малого бізнесу.

У соціальному вимірі діяльність ФОП 2-ї групи є важливою для формування культури відповідального бізнесу. Виконання податкових зобов'язань, належне подання декларацій та дотримання законодавчих норм сприяють підтримці фінансової стійкості соціальних програм, що фінансуються за рахунок податкових надходжень. Участь підприємців у наповненні місцевих бюджетів створює прямий зв'язок між їхньою господарською діяльністю та розвитком територіальних громад, підвищуючи рівень соціальної солідарності та відповідальності. ФОП 2 групи також сприяють укоріненню цінностей прозорості, доброчесності та підзвітності у бізнес-середовищі. Відкритість у веденні фінансової діяльності, готовність до взаємодії з контролюючими органами та дотримання норм податкової дисципліни формують позитивний імідж підприємця, підсилюючи довіру споживачів та партнерів. Таким чином, їхній внесок виходить за межі суто економічної площини й набуває суспільного значення. У таблиці 2.5 подано характеристику функціонального призначення податкової декларації ФОП 2-ї групи.

Таблиця 2.5 - Функціональне призначення податкової декларації ФОП 2-ї групи

Функціональний аспект	Зміст та характеристика	Значення для розвитку підприємницької діяльності	Значення для формування соціальної відповідальності бізнесу
Фіскальна функція	Офіційна фіксація доходів та податкових зобов'язань підприємця.	Забезпечує прогнозованість податкового навантаження та стабільність фінансового планування.	Гарантує своєчасне наповнення бюджетів, підтримуючи суспільно важливі державні програми.
Обліково-аналітична функція	Систематизація фінансових показників діяльності ФОП.	Підвищує рівень фінансової грамотності та сприяє оптимізації управлінських рішень.	Сприяє прозорості фінансової діяльності, підсилюючи довіру суспільства.
Контрольна функція	Формування механізму контролю за дотриманням податкової дисципліни.	Знижує ризики фінансових санкцій та забезпечує правову захищеність підприємця.	Підтримує культуру дотримання законодавства як важливий елемент соціально відповідального бізнесу.
Регулятивна функція	Взаємодія з державними інституціями через офіційну звітність.	Забезпечує передбачуваність регуляторного середовища та сприяє розвитку легального бізнесу.	Підсилює участь бізнесу у формуванні стабільної економічної системи.
Репутаційна функція	Підвищення рівня довіри з боку партнерів, клієнтів і суспільства.	Створює умови для розширення ринкових можливостей і залучення інвестицій.	Формує імідж відповідального та доброчесного суб'єкта господарювання.
Соціальна функція	Забезпечення внеску підприємця у фінансування соціальних і державних програм.	Опосередковано підтримує соціально-економічні умови для діяльності малого бізнесу.	Робить підприємця учасником соціальної солідарності та сталого розвитку громади.

**Джерело: складено автором.*

ФОП 2-ї групи є важливою ланкою у взаємозв'язку між податковою системою та соціальною відповідальністю бізнесу. Їхня діяльність забезпечує стале функціонування економіки на локальному рівні, підвищує ефективність фіскальних процесів та сприяє формуванню соціально орієнтованої підприємницької культури в Україні.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО СУПРОВОДУ

3.1 Характеристика особливостей контрольних процедур ФОП

Реалізація контрольних процедур для ФОП 2 групи немає чітко визначеної нормативної періодизації, проте питання є актуальним і потребує дослідження. Варто зазначити, що контрольні заходи для досліджуваної категорії підприємця мають ґрунтуватися на принципах прозорості, документальної обґрунтованості, оперативності, технологічної сумісності та мінімізації інформаційних ризиків. Враховуючи спрощений характер обліку, контрольні заходи повинні бути адаптовані до специфіки діяльності підприємця та забезпечувати своєчасність виявлення порушень у сфері фінансових потоків і взаєморозрахунків. Пріоритетні напрями контрольних процедур можуть визначатися з різних позицій. До прикладу, актуальними є заходи, які реалізуються як безпосередньо підприємцем, так і зовнішніми установами. На рисунку 3.1 узагальнено перелік ключових напрямів контролю щодо діяльності підприємця.

Ключові напрями контролю щодо діяльності підприємця	
→	Контроль повноти та своєчасності відображення доходу
→	Контроль валідності первинних документів, адже перевірка відповідності первинних документів вимогам законодавства забезпечує захист підприємця під час податкових перевірок
→	Контроль правильності та строків виконання податкових зобов'язань, оскільки своєчасне нарахування та сплата єдиного податку і ЄСВ є критичними для уникнення штрафних санкцій
→	Контроль взаєморозрахунків за договорами із контрагентами, адже регулярний аналіз взаємних зобов'язань підтримує ліквідність та фінансову стабільність підприємницької діяльності

Рисунок 3.1 - Ключові напрями контролю щодо діяльності підприємця

**Джерело: складено автором.*

Воєнний стан в Україні зумовив суттєві трансформації у сфері податкового адміністрування, що спрямовані на забезпечення фінансової стабільності, збереження економічної активності та мінімізацію адміністративного тиску на малий бізнес. Податковий контроль щодо ФОП 2 групи в цей період характеризується адаптивністю, вибірковістю та орієнтацією на ризик-орієнтований підхід.

Основними напрямками контролю стають:

- забезпечення коректності декларування єдиного податку,
- моніторинг застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО/ПРРО) у сферах, де їх використання є обов'язковим;
- оцінка реальності господарських операцій,
- контроль дотримання спеціальних режимів і пільг, запроваджених під час війни;
- цифровізація контрольних процедур та мінімізація виїзних перевірок.

У таблиці 3.1 узагальнено характеристику основних напрямів податкового контролю ФОП 2 групи у період воєнного стану.

Таблиця 3.1 – Характеристика основних напрямів податкового контролю ФОП 2 групи у період воєнного стану

Напрямок контролю	Сутність контролю	Особливості у період воєнного стану
1	2	3
Контроль за сплатою єдиного податку	Верифікація повноти та своєчасності сплати фіксованого єдиного податку ФОП 2 групи	Можливість звільнення від сплати за певні періоди; пріоритетність дистанційного контролю; застосування вимог залежно від регіону та ступеня бойових дій
Контроль за використанням РРО/ПРРО	Моніторинг проведення розрахункових операцій, правильності фіскалізації та відповідності видів діяльності	Акцент на ризикових сферах (торгівля, громадське харчування); зменшення кількості фактичних перевірок; цифрові аналітичні інструменти замість виїзних інспекцій
Контроль за дотриманням лімітів доходу	Перевірка відповідності обсягу доходу вимогам 2 групи спрощеної системи	Активізація після відновлення подання звітності; використання автоматичних порівняльних аналізів даних з банків та платіжних сервісів
Перевірка правомірності застосування податкових пільг	Оцінка підстав використання пільгових режимів або звільнення від оподаткування	Перевірка ретельніша у тих ФОП, що заявляли пільги у зонах активних бойових дій або тимчасової окупації

Продовження таблиці 3.1

1	2	3
Контроль за реальністю господарської діяльності	Встановлення фактичності надання послуг чи продажу товарів, відповідності заявленим видам діяльності	Мінімізація виїзних перевірок; аналіз цифрових слідів (онлайн-торгівля, платіжні дані, електронні чеки)
Аналітичний ризик-орієнтований контроль	Використання алгоритмів для визначення ризикових ФОП	Пріоритетний інструмент під час війни; дозволяє зменшити адміністративне навантаження та концентрувати перевірки на високоризикових операціях

**Джерело: складено автором.*

Податковий контроль у воєнний час щодо діяльності ФОП має певні особливості, які подані на рисунку 3.2.

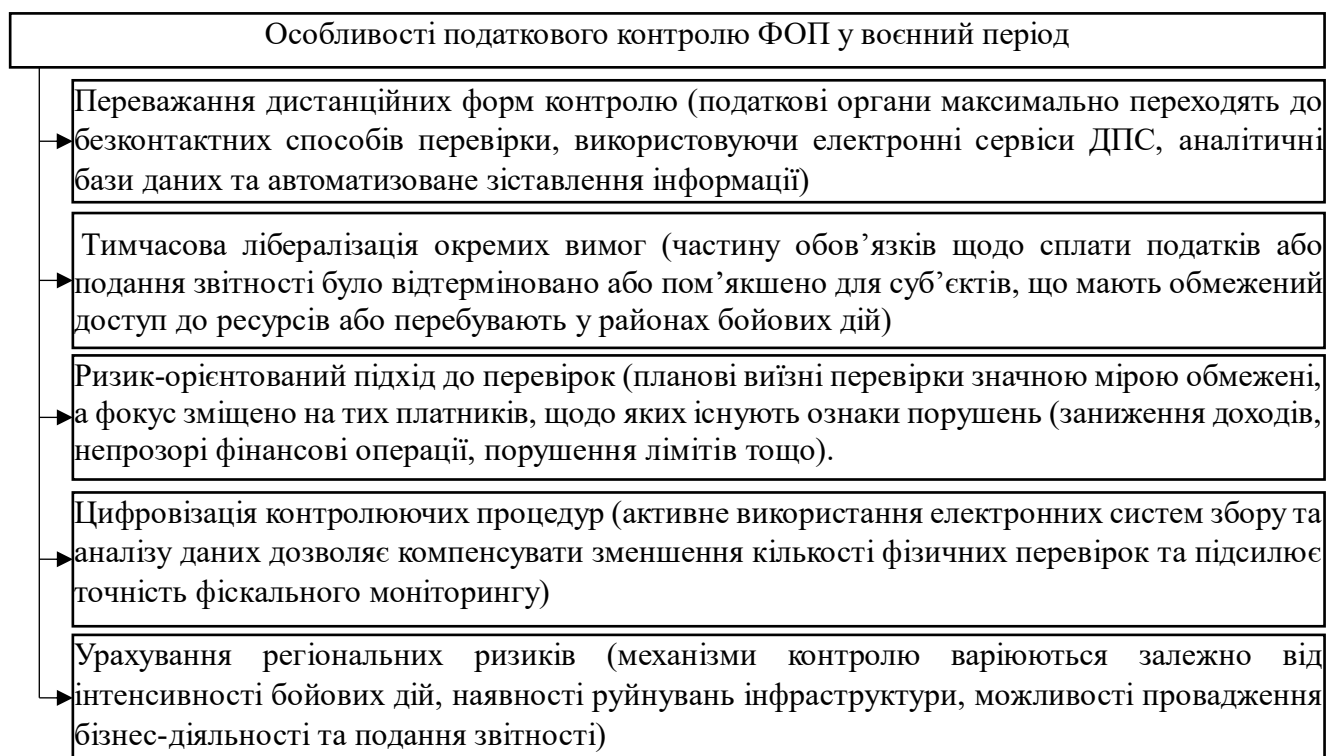

Рисунок 3.2 - Особливості податкового контролю ФОП у воєнний період

**Джерело: складено автором.*

Ідентифіковані та узагальнені на рисунку 3.2 особливості податкового контролю, дозволяють зазначити, що він для ФОП 2-ї групи у період воєнного стану характеризується підвищеною адаптивністю, гнучкістю та орієнтацією на мінімізацію тиску на малий бізнес. Основний акцент зміщується з репресивних

інструментів на аналітичні механізми та цифрові методи контролю. При цьому забезпечується баланс між потребами держави у стабільних доходах бюджету та необхідністю підтримки підприємницької активності у надзвичайних умовах.

Враховуючи специфіку підприємницької діяльності досліджуваного ФОП, який займається реалізацією електричних приладів, які мають різні різновиди, вважаємо за потрібне періодично проводити інвентаризацію даних цінностей за спрощеною процедурою, організаційні аспекти якої чітко узгоджуватимуться з нормами Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань підприємства.

Інвентаризація електроприладів у діяльності фізичної особи-підприємця третьої групи є важливою частиною внутрішнього контролю, спрямованого на забезпечення достовірності облікових даних, раціонального використання основних засобів, дотримання вимог технічної безпеки та підтвердження правомірного віднесення витрат на придбання та обслуговування електрообладнання. В умовах цифровізації бізнес-процесів та підвищених вимог до енергоефективності інвентаризація електроприладів набуває особливої актуальності.

На рисунку 3.3 узагальнені основні напрями інвентаризації електроприладів, які придбає та реалізує досліджуваний ФОП.

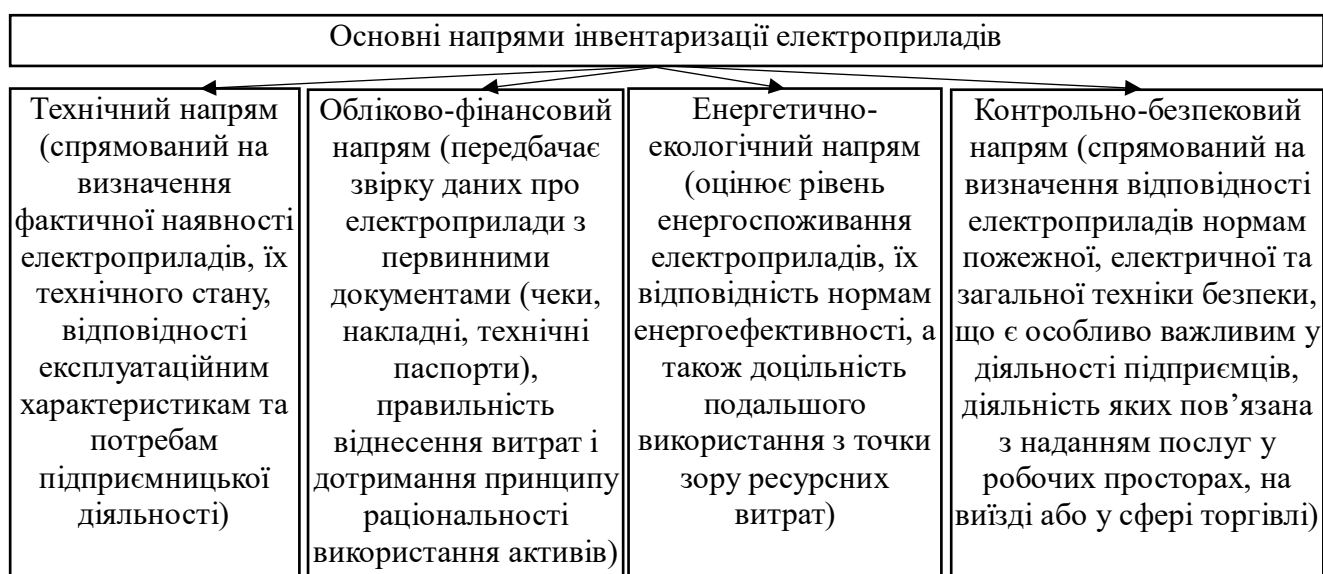

Рисунок 3.3 - Основні напрями інвентаризації електроприладів

**Джерело: складено автором.*

Виходячи з визначених напрямів інвентаризації, на рисунку 3.4 узагальнено завдання інвентаризаційного процесу.

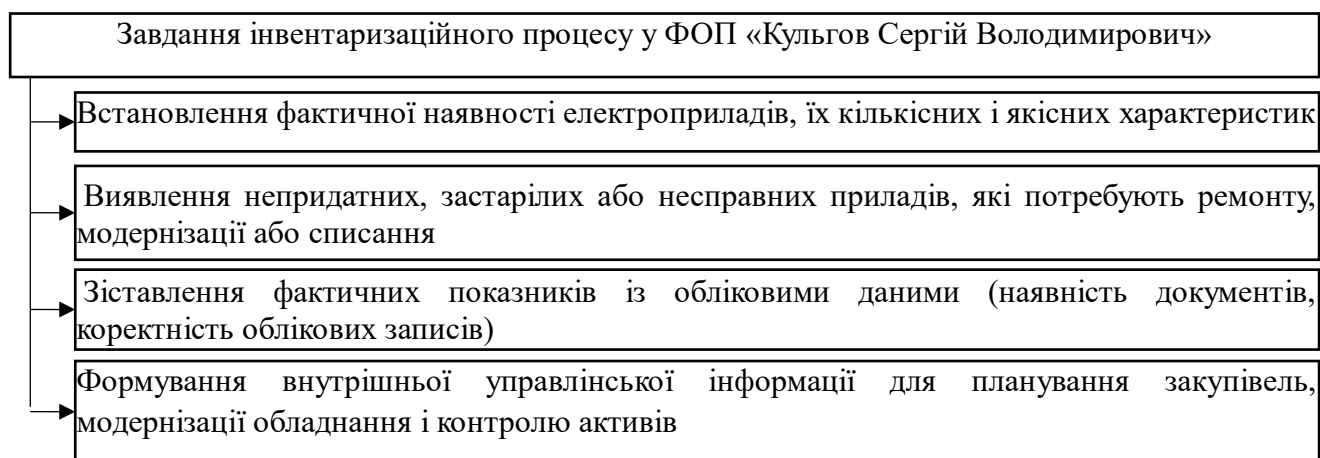

Рисунок 3.4 - Завдання інвентаризаційного процесу у ФОП «Кульгов Сергій Володимирович»

**Джерело: складено автором.*

Періодичність проведення інвентаризації має встановлювати самостійно підприємець, оскільки нормативна регламентація не розглядає дану контрольну процедуру обов'язковою для ФОП. Враховуючи, що результати інвентаризації повинні документально узагальнюватися, вважаємо за доцільне запропонувати наступну форма робочого документу (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Запропонована форма робочого документу для узагальнення результатів інвентаризації – «Робочий документ інвентаризації електроприладів ФОП»

Назва документа		Робочий документ інвентаризації електроприладів ФОП				
Прізвище, ім'я, по батькові ФОП		ФОП «Кульгов Сергій Володимирович»				
Дата проведення інвентаризації		15.12.2025				
Місце проведення		склад				
Підстава для інвентаризації		-				
Найменування електроприладу	Модель	Інвентарний номер (якщо є)	Дата придбання	Технічний стан (справний/потребує ремонту/несправний)	Фактична наявність	Примітки
Лампа світлодіодна	LED A 100	-	25.11.2024	справна	15	-
.....						

**Джерело: складено автором.*

Варто зазначити, що проведення інвентаризацій та використання структурованих робочих документів підвищує рівень керованості активами, сприяє оптимізації витрат та мінімізації ризиків, пов'язаних з технічними та організаційними порушеннями.

Також у якості пропозицій щодо вдосконалення контрольних процедур пропонуємо у розрізі здійснюваних видів розрахунків наступні пропозиції (рисунок 3.5).

Рисунок 3.5 - Пропозиції щодо удосконалення контролю розрахунків

**Джерело: складено автором.*

Виконання зазначених процедур, сприятиме покращенню результативності діяльності ФОП.

3.2 Напрями удосконалення облікового супроводу розрахунків ФОП

В умовах сьогодення особливо актуалізується необхідність автоматизації облікового супроводу бізнес-суб'єктів. Це також стосується і обліку розрахунків фізичної особи-підприємця (ФОП), автоматизація за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення зумовлена зростаючою потребою підвищення ефективності управлінських та облікових процесів у малому підприємстві. Беззаперечно, ведення повноцінного обліку досліджуваного підприємця не передбачено законодавством, але враховуючи, що в господарській діяльності використовуються сформовані за допомогою Excel первинні документи (видаткова накладна, прибуткова накладна, виписка банку), відповідно вважаємо за доцільне розглянути можливості створення даних документів за допомогою спеціалізованої програми. Використання автоматизованих систем забезпечує мінімізацію ризиків, пов'язаних із людським фактором, підвищує точність і оперативність формування фінансової інформації, а також сприяє оптимізації трудових ресурсів.

Для чіткості розуміння доцільності автоматизації обліку розрахункового процесу ФОП у таблиці 3.3 узагальнено результати проведеного SWOT-аналізу.

Таблиця 3.3 - SWOT-аналіз автоматизації обліку розрахунків з бюджетом, покупцями та постачальниками ФОП за допомогою системи BAS «Бухгалтерія»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
Високий рівень автоматизації облікових процесів (система забезпечує автоматичне формування первинних документів, розрахунок податкових зобов'язань та ведення аналітичних реєстрів, що зменшує ризик помилок і підвищує точність обліку)	Високий поріг входження для користувачів без спеціальної підготовки (ефективне використання BAS вимагає облікових та технічних компетенцій, що може ускладнити роботу малодосвідчених підприємців)
Відповідність чинному законодавству (BAS «Бухгалтерія» регулярно оновлюється відповідно до змін податкового та бухгалтерського законодавства України, що забезпечує коректність нарахувань і звітності)	Вартісність упровадження та супроводження (ліцензійне програмне забезпечення, технічна підтримка та оновлення потребують додаткових витрат, що є критичним для ФОП із обмеженим бюджетом)
Можливість комплексного обліку розрахунків із контрагентами (програма підтримує контроль дебіторської й кредиторської заборгованості, що є критично важливим для оцінки платоспроможності й фінансової стійкості ФОП)	Складність адаптації під нестандартні бізнес-процеси (вбудовані алгоритми не завжди повною мірою відповідають специфіці діяльності окремих ФОП, що зумовлює потребу в доопрацюванні системи)

Продовження таблиці 3.3

1	2
Автоматизована інтеграція з електронними сервісами (BAS підтримує експорт і подання звітності в електронній формі, інтеграцію з банківськими системами та ПРРО).	Залежність від технічних умов функціонування (збій програмного забезпечення або некоректне оновлення може призвести до тимчасової втрати доступу до облікових даних).
Можливості	Загрози
Оптимізація процесів управління розрахунками (поглиблена автоматизація дозволяє підвищити якість планування грошових потоків та скоротити час на виконання рутинних операцій)	Зміни у законодавстві, що потребують оперативних оновлень (невчасне оновлення може призвести до помилок у податкових розрахунках та звітності)
Розширення аналітичних можливостей (система надає інструменти для аналізу динаміки розрахунків, оцінки фінансового стану та формування стратегічних управлінських рішень).	Кіберризики та загрози інформаційній безпеці (автоматизовані системи потребують належного захисту від несанкціонованого доступу, втрати або пошкодження облікових даних)
Інтеграція з іншими інформаційними системами (BAS може бути компонентом комплексної цифрової інфраструктури ФОП, поєднуючись із банківськими системами)	Технічні збої та апаратні обмеження (недостатня продуктивність обладнання або помилки у встановленні можуть порушити стабільність функціонування системи)
Перехід до повної цифровізації документообігу (використання електронних актів, накладних, договорів та звітності сприяє підвищенню прозорості та контролю за фінансовими операціями)	Залежність від зовнішніх постачальників послуг (технічна підтримка, оновлення та ліцензування залежать від сторонніх організацій, що створює ризики затримок у відновленні роботи системи)

**Джерело: складено автором з урахуванням матеріалів [1].*

Резюмуючи результати проведених комплексних досліджень, які узагальнені у вище поданій таблиці, доцільно наголосити, що автоматизація облікових процесів ФОП за допомогою програмного продукту BAS «Бухгалтерія» є одним із ключових напрямів підвищення ефективності управління фінансовими потоками та забезпечення достовірності облікової інформації. Відповідно наступним етапом, буде аналіз формування документації за допомогою програми.

Процес документального супроводу розрахунків ФОП з постачальниками має забезпечуватися створенням документу «Рахунок на оплату постачальника», формування якого передбачає використання меню «Купівля», обрання блоку документів «Рахунки постачальника» та створення даного документу (рисунок 3.6).

Поданий документ на рисунку 3.6 акумулює інформацію про розрахунковий процес ФОП із постачальником у наступному форматі:

Головне Керівнику Банк і каса Продажі Купівлі Склад Виробництво ОЗ і НМА Зарплата і кадрові Операції Звіти Довідники Адміністрування

← → ☆ Рахунок на оплату поставщика (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Рахунок на оплату Ще ?

Номер: Дата: 12.11.2025 00:00:00 Вид операції: Покупка, комісія

Контрагент: СофтПостач Організація: ФОП Кульгов С. К.

Договір: Договір Тип цін: <не вказано>

Товари (1) Послуги Зворотна тара Нематеріальні активи Додатково

Додати Підбір Змінити

N	Номенклатура	Найменування поставщика	Кількість	Од. вим.	К.	Ціна	Сума
1	Вентилятор BINATONE A-1692		2,000	шт	1,000	1 000,00	2 000,00

Всього: 2 000,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.6 – Екранна форма документу «Рахунок на оплату поставщика»

*Джерело: складено автором за допомогою програми

- ідентифікація дати здійснення операції;
- конкретизація інформації про контрагента (постачальниками), а також покупця (ФОП);
- аналітика інформації про товар, який придбає ФОП (номенклатурна назва, кількість придбання, одиниці виміру, ціна, та сума за весь прийнятий товар).

Після того, як товар придбаний, ФОП має його відобразити в своєму обліку, сформувавши при цьому документ «Надходження товарів і послуг» (рисунку 3.7).

Головне Керівнику Банк і каса Продажі Купівлі Склад Виробництво ОЗ і НМА Зарплата і кадрові Операції Звіти Довідники Адміністрування

← → ☆ Надходження товарів і послуг (створення) (Покупка, комісія)

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Друк Ще ?

Номер: Дата: 12.11.2025 00:00:00 Вид операції: Покупка, комісія

Контрагент: СофтПостач Організація: ФОП Кульгов С. К.

Договір: Договір Склад: Головний склад

Документ розрахунків: Тип цін: <не вказано>

Товари (1) Послуги Зворотна тара Рахунки розрахунків Додатково

Додати Підбір Змінити

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума	Рахунок
1	Вентилятор BINATONE A-1692	2,000	шт	1,000	1 000,00	2 000,00	281

Всього: 2 000,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.7 - Документ «Надходження товарів і послуг»

*Джерело: складено автором за допомогою програми

Поданий на рисунку 3.7 документ узагальнює дані щодо:

- дати здійснення операції та створення документу;
- назва контрагента-постачальника;
- назва покупця, тобто ФОП;
- підстава для здійснення відповідної операції;
- конкретизації інформації про придбані товари (номенклатурна назва, кількість придбання, одиниці виміру, ціна, та сума за весь прийнятий товар).

Процес оплати ФОП придбаних у постачальника електроприладів, потребує здійснення оплати для чого необхідно сформувати платіжне доручення (рисунок 3.8).

Рисунок 3.8– Документ «Платіжне доручення»

**Джерело: складено автором.*

Поданий документ на рисунку 3.8 конкретизує інформацію за наступною аналітикою:

- номер та дату, коли створено;
- інформація про одержувача коштів та його банківський рахунок;
- інформація про платника та його банківський рахунок;
- сума платежу, без ідентифікації ПДВ, оскільки досліджуваний ФОП даний податок не сплачує;
- конкретизація призначення платежу.

Після заповнення всіх реквізитів документу 3.8, необхідно користувачу натиснути кнопку «Створити на підставі» і буде сформований документ «Списання з банківського рахунку» (рисунок 3.9).

Головне

Керівнику

Банк і каса

Продажі

Купівлі

Склад

Виробництво

ОЗ і НМА

Зарплата і кадрові

Операції

Звіти

Довідники

Адміністрування

← → ☆ Списання з банківського рахунку (створення) *

Провести і закрити

Записати

Провести

Створити на підставі

Вид операції: Оплата поставальнику

Рахунок: 311

Номер: від: 12.11.2025 00:00:00

Вх. номер: 1 Вх. дата: 12.11.2025

Одержувач: СофтПостач

Організація: ФОП Кульгов С. К.

Рахунок одержувача: UA3830009000008766544444, АКБ "УКРГАЗБАНК", м.Ки

Рахунок організації: UA3830009000000121212121212 в АКБ "УКРГАЗБАНК", м.Київ

Сума: 2 000,00 UAH

Додати

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розрахунків	ПДВ	Рахунки розрахунків	Ст. декл. по єд. податку	Тара
1	Договір	2 000,00		Не ПДВ	631		
	Сплата коштів поставальникам				3711		
		2 000,00					

Призначення платежу: Оплата за договором Договір Сума 2000,00

Рисунок 3.9 – Документ «Списання з банківського рахунку»

**Джерело: складено автором.*

На рисунку 3.10 подано Картку субконто, яка візуалізує аналітику щодо придбання ФОП товарів.

Головне

Керівнику

Банк і каса

Продажі

Купівлі

Склад

Виробництво

ОЗ і НМА

Зарплата і кадрові

Операції

Звіти

Довідники

Адміністрування

← → ☆ Картка субконто за Листопад 2025 р. ФОП Кульгов С. К.

Період: 01.11.2025 - 30.11.2025

Вид субконто: ФОП Кульгов С. К.

Сформувати

Показати настройки

Друк

Перістр обліку

ФОП Кульгов С. К.

Картка субконто Порожнє значення за Листопад 2025 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Дебет	Кредит	Поточне сальдо
				Рахунок	Рахунок	
Сальдо на початок						
12.11.2025	Надходження товарів і послуг НЦ00-000001 від 12.11.2025 10:37:59	Неопла. ПДВ, Бух-зв'язок, Бенгитлятор, БИНАТОНЕ А-1692	СофтПостач Договір	281	2 000,00 631	2 000,00
12.11.2025	Надходження товарів і послуг НЦ00-000001 від 12.11.2025 10:37:59	Надходження товарів і послуг НЦ00-000001 від 12.11.2025 10:37:59	Надходження товарів і послуг НЦ00-000001 від 12.11.2025 10:37:59			
12.11.2025	Списання з банківського рахунку НЦ00-000001 від 12.11.2025 10:41:10	СофтПостач Договір	UA3830009000000121212121212 в АКБ "УКРГАЗБАНК", м.Київ	631	2 000,00 311	2 000,00
Обороти за період та сальдо на кінець						
				4 000,00	4 000,00	0,00

Рисунок 3.10 - Картка субконто

**Джерело: складено автором.*

У процесі розрахунків з покупцями доцільно оформити документ «Рахунок на оплату покупцю» (рисунок 3.11).

Рахунок на оплату покупок (створення) *

Провести та закрити | Записати | Провести | Створити на підставі | Вивантаження | Друк

Номер: | від: 12.11.2025 00:00:00 | Організація: ФОП Кульгов С. В. | Контрагент: Крупний | Банківський рахунок: UA3830009000000121212121212 в АКБ "УКРГАЗБАНК" | Договір: договір | Новий

Товари (1) | Зворотна тара | Послуги | Додатково

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума бізнески	Знижка	С
1	Вентилятор BINATO...	2,000	шт	1,000	1 300,00	2 600,00		

Всього: 2 600,00 UAH

Коментар: | Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.11 - Документ «Рахунок на оплату покупок»

*Джерело: складено автором.

Поданий на рисунку 3.11 документ демонструє дані щодо:

- дати створення документу та дати здійснення операції;
- інформація щодо назви продавця та його банківського рахунку;
- інформація про особу, яка даний товар придбала;
- конкретизація інформації про реалізований товар (назва, вартість, кількість, сума за 1 шт., сума за всю кількість проданого товару).

Друкована форма документу, електронна форма якого візуалізована на рисунку 3.11, подана на рисунку 3.12.

Рахунок на оплату покупок НШ00-000001 від 12.11.2025 10:47:16

Друк | українською мовою | Копії: 1

Рахунок на оплату № 1 від 12 листопада 2025 р.

Постачальник: **Фізична особа - підприємець Кульгов С.В. Кирилович**
п/р UA3830009000000121212121212 у банку АКБ "УКРГАЗБАНК", м.Київ,
04212, Київ, Героїв оборони, будинок № 13А,
тел.: +380 (44) 226-88-22, факс: +380 (44) 226-88-21,
код за ДРФО 347878234567, ІПН 342893465275

Покупець: **ФОП Крупний В. І.**

Договір: договір

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна	Сума
1	Вентилятор BINATONE A-1692	2	шт	1 300,00	2 600,00

Всього: 2 600,00

Всього найменувань 1, на суму 2 600,00 UAH.
Дві тисячі шістсот гривень 00 копійок

Виписав(ла):

Рисунок 3.12 – Візуалізація паперової форми документу «Рахунок на оплату»

*Джерело: складено автором.

Відпуск товарів зі складу покупцю доцільно супроводжувати за допомогою документу «Реалізація товарів і послуг» (рисунки 3.13).

Головне Керівнику Банк і каса Продажі Купівлі Склад Виробництво ОЗ і НМА Зарплата і кадрові Операції Звіти Довідники Адміністрування

Реалізація товарів і послуг (створення) (Продаж, комісія)

Провести і закрити Записати Провести Створити на підставі Вивантаження Друк Ще ?

Номер: від: 12.11.2025 00:00:00 Організація: ФОП Культов С. В. Склад: Головний склад Договір: договір Тип цін: <не вказано>

Документ розрахунків:

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума бізнески	Знижка	С
1	Вентилятор BINATO...	2,000	шт	1,000	1 300,00	2 600,00		

Всього: 2 600,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.13 – Документ «Реалізація товарів і послуг»

**Джерело: складено автором.*

Поданий на рисунку 3.13 документ деталізує інформацію про господарську операцію за наступними показниками:

- дата створення документу;
- деталізація даних про ФОП, а також складу з якого відбувався відпуск цінностей покупцю;
- контрагент-покупець;
- конкретизація даних про товар (номенклатурна назва, кількість, ціна та загальна сума до оплати за реалізуємий товар).

На рисунку 3.14 подано друкований формат документа «Видаткова накладна».

На підставі документа, форма якого подана на рисунку 3.13, потрібно сформувати документ «Надходження на банківський рахунок» (рисунки 3.15), який деталізуватиме дані щодо:

- дати надходження оплати від покупця;
- конкретизація інформації щодо контрагента-покупця;
- кореспондуючого рахунку;

(наприклад, усі покупці або всі постачальники). Документ генерується автоматизованою системою обліку та дозволяє досліджувати структуру, динаміку та ефективність розрахункових операцій.

У контексті розрахунків ФОП з покупцями та постачальниками документ «Аналіз субконто» забезпечує: визначення оборотності розрахунків, тривалості фінансових циклів; виявлення контрагентів з підвищеними ризиками невиконання зобов'язань; формування аналітичних висновків щодо тенденцій платіжної активності.

Аналіз субконто за Листопад 2025 р. ФОП Кульгов С. В.

Період: 01.11.2025 – 30.11.2025 Вид субконто: ФОП Кульгов С. В.

Сформувати Показати настройки Друк Регістр обліку

ФОП Кульгов С. В.
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
00						122 000.00
2			2 000.00	2 000.00		
28			2 000.00	2 000.00		
3	482 000.00		5 200.00	4 600.00	482 600.00	
31	482 000.00		2 600.00	2 600.00	482 600.00	
36			2 600.00	2 600.00		
6			2 000.00	2 000.00		
63			2 000.00	2 000.00		
7		360 000.00		2 600.00		362 600.00
70		360 000.00		2 600.00		362 600.00
9			2 000.00		2 000.00	
90			2 000.00		2 000.00	

Рисунок 3.16 – Документ «Аналіз субконто»

**Джерело: складено автором.*

Також ФОП може сформувати “Карту субконто”, тобто аналітичний обліковий документ, який відображає детальну інформацію про операції, пов’язані з конкретним контрагентом (покупцем або постачальником), у межах відповідного субрахунку. У системах автоматизованого обліку карта субконто функціонує як структурований регістр, що забезпечує систематизацію даних за кожним суб’єктом розрахункових відносин.

На рисунку 3.17 візуалізовано форму документа “Картка субконто”.

У частині розрахункових операцій ФОП з покупцями та постачальниками карта субконто виконує такі ключові завдання:

- фіксація кожної господарської операції (оплати, відвантаження, отримання товарів, аванси, коригування);
- контроль динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості;
- простеження поточного стану взаєморозрахунків у розрізі контрагентів;
- забезпечення аналітичної деталізації, необхідної для формування фінансової звітності та прийняття управлінських рішень.

Картка субконто Порожнє значення за Листопад 2025 р. ФОП Кульгов С. В.

Період: 01.11.2025 - 30.11.2025 Вид субконто: ФОП Кульгов С. В.

Сформувати Показати настройки Друк Регістр обліку

ФОП Кульгов С. В.
Картка субконто Порожнє значення за Листопад 2025 р.
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Дебет		Кредит		Поточне сальдо
				Рахунок	Сума	Рахунок	Сума	
12.11.2025	Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 12.11.2025 10:49:07 Списані ТМЦ	<...> Товари Реалізація товарів	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Вентилятор BINATONE A-1692 Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 12.11.2025 10:37:59 Головний склад	902	2 000,00	281	2 000,00	
12.11.2025	Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 12.11.2025 10:49:07 Реалізація товарів	Крупний договір Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 12.11.2025 10:49:07	<...> Реалізація товарів Товари	361	2 600,00	702	2 600,00	
12.11.2025	Надходження на банківський рахунок НШ00-000001 від 12.11.2025 10:51:21 Оплата	UA3830009000000121 2121212121 в АКБ "УКРГАЗБАНК", м.Київ Надходження коштів від покупців та замовників	Крупний договір Реалізація товарів і послуг НШ00-000001 від 12.11.2025 10:49:07	311	2 600,00	361	2 600,00	

Рисунок 3.17 – Документ «Картка субконто»

**Джерело: складено автором.*

Аналіз поданого на рисунку 3.17 документу, дає підстави для висновків, що карта субконто формує індивідуалізований «профіль» кожного партнера ФОП у фінансово-розрахунковій системі, створюючи інформаційну базу для аналізу платіжної дисципліни та оптимізації грошових потоків.

Враховуючи, що ФОП сплачує до бюджету податки, відповідно, актуальним є створення документу «Списання з банківського рахунку» (рисунок 3.18).

Поданий документ деталізує інформацію про суму сплачених у бюджет податків, містить інформацію про реквізити банківського рахунку платника, деталізує дату сплати та суму податків, які потрібно обов'язково сплатити. Даний документ є зручним для використання у практичній діяльності.

2

Списання з банківського рахунку (створення) *

Провести і закрити Записати Провести Створити на підставі

Вид операції: Оплата поставщику Рахунок: 311

Номер: від: 26.12.2025 00:00:00 Вх. номер: Вх. дата:

Одержувач: Місцевий бюджет Організація: ФОП Кульгов С. В.

Рахунок одержувача: Рахунок організації: UA383000900000012121212 в АКБ "УКРГАЗБАНК"

Сума: 700.00 UAH

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розрахунків	ПДВ	Рахунки розрахунків	Ст. декл. по єд. податку	Тара
1	СП	700.00		Не ПДВ	6414	Довід, отриманий від здійснення видів діяльності, які не дають права...	
	Сплата податків				6414		
		700.00					

Призначення платежу: Оплата за договором СП Сума 700.00 В т.ч. ПДВ(Не ПДВ) 0.00

Рисунок 3.18 - Документ «Списання з банківського рахунку»

**Джерело: складено автором.*

Резюмуючи надані пропозиції, доцільно зазначити, що використання даної програми має ряд переваг та можливостей, які підтверджені візуалізацією формування документації в автоматизованому режимі, проте доцільно також враховувати слабкі сторони та загрози, які узагальнені у таблиці 3.3.

3.3 Перспективи адаптації видів діяльності ФОП відповідно до класифікатора NACE 2.1 – UA

Стратегічна перспектива діяльності ФОП у 2027 році буде пов'язана із переходом на нову систему класифікації видів діяльності відповідно до норм наказу Державної служби статистики України «Про затвердження Класифікації видів економічної діяльності (NACE 2.1-UA)» № 191 від 28.10.2025 р. Беззаперечним є факт, що процес переходу фізичної особи-підприємця на класифікатор видів економічної діяльності NACE 2.1 – UA супроводжується трансформацією регуляторних, організаційних і інформаційних аспектів функціонування підприємницької діяльності. Така зміна є не лише технічним оновленням системи кодування, а й важливим елементом забезпечення відповідності українського бізнес-середовища європейським стандартам. Аналіз викликів, ризиків та переваг

дозволяє системно оцінити комплексні наслідки цього процесу. На рисунку 3.19 узагальнено виклики для ФОП у зв'язку з переходом на NACE 2.1 – UA.

Виклики для ФОП у зв'язку з переходом на NACE 2.1 – UA	
→	Необхідність адаптації до оновленої класифікаційної логіки (структура NACE 2.1 – UA відрізняється деталізацією та змістовим наповненням окремих груп і класів видів діяльності; підприємцю необхідно провести глибокий аналіз своєї фактичної діяльності для коректного визначення кодів, що потребує додаткових знань та консультування)
→	Перегляд внутрішніх господарських процесів (оновлення кодів може вимагати коригування договорів, технічних специфікацій, внутрішніх політик, даних у банківських системах та облікових сервісах, що створює організаційне навантаження)
→	Неузгодженість інформаційних систем різних суб'єктів (цифрові платформи, маркетплейси, банківські установи та бухгалтерські сервіси можуть використовувати різні версії класифікацій або мати різні формати імплементації NACE, що створює перехідні труднощі у синхронізації даних)
→	Додаткове навантаження на підприємців у воєнний час (в умовах воєнного стану багато ФОП працюють в умовах нестабільності, релокації чи частково втраченої документації, що ускладнює проведення структурних змін у реєстраційній інформації)

Рисунок 3.19 - Виклики для ФОП у зв'язку з переходом на NACE 2.1 – UA

**Джерело: складено автором з урахуванням матеріалу [22].*

Ідентифікована трансформація щодо кодування видів діяльності формує базис для виникнення відповідних ризиків, які охарактеризовані на рисунку 3.20.

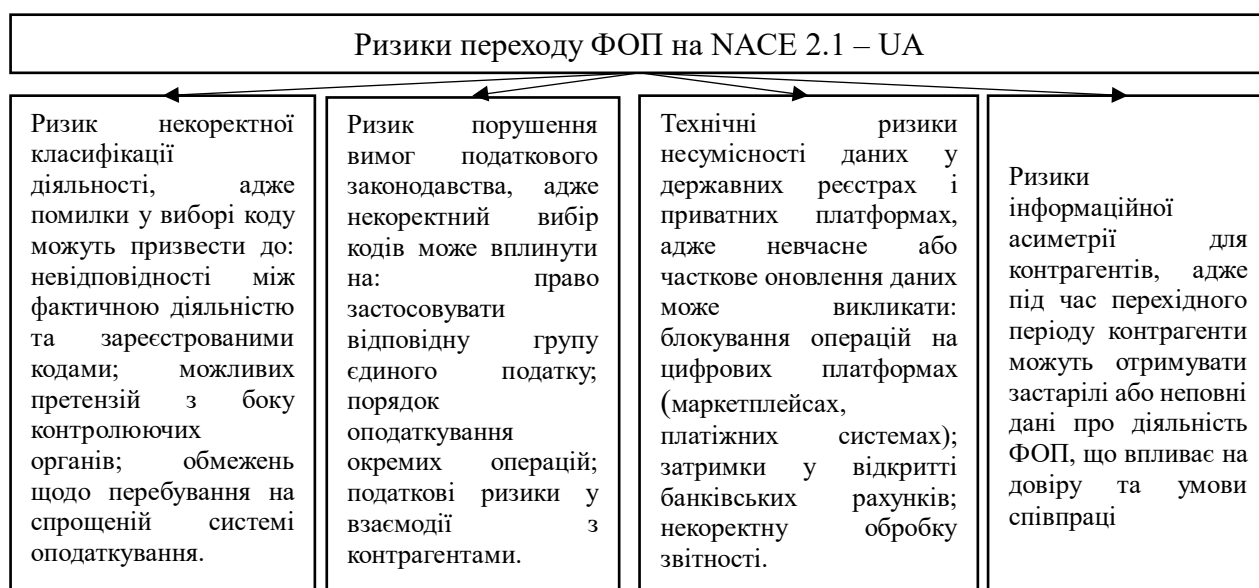

Рисунок 3.20 - Ризики переходу ФОП на NACE 2.1 – UA

**Джерело: складено автором.*

У контексті досліджуваної проблематики дослідження потребує аналіз переваг переходу ФОП на класифікатор NACE 2.1 – UA (рисунок 3.21).

Переваги переходу ФОП на класифікатор NACE 2.1 – UA	
	Гармонізація із європейськими стандартами (NACE 2.1 – UA є адаптованим аналогом європейської класифікації, що забезпечує: відповідність міжнародним вимогам; покращення конкурентоспроможності в європейському економічному просторі; спрощення участі ФОП у міжнародних програмах, грантах та електронних торговельних системах)
	Підвищення прозорості та точності обліку (уніфікація класифікації забезпечує точніше відображення видів діяльності, що підвищує якість: державної статистики, економічного прогнозування, регуляторного планування)
	Оптимізація взаємодії з державними та приватними платформами (оновлення класифікатора сприяє: коректній роботі електронних сервісів («Дія», електронний кабінет платника, банківські системи); зменшенню кількості помилок при поданні звітності; підвищенню швидкості та якості цифрової ідентифікації підприємця)
	Зменшення юридичних та податкових ризиків у майбутньому (коректна класифікація мінімізує: претензії з боку податкових органів; ризики невідповідності між фактичними операціями та зареєстрованими видами діяльності; можливі спори у взаємодії з контрагентами)
	Стимулювання розвитку підприємництва в умовах цифровізації (використання міжнародних класифікацій полегшує вихід на глобальні ринки, сприяє інтеграції у цифрову економіку та підтримує розвиток сучасних бізнес-моделей (електронна комерція, фриланс-послуги, IT-сектор).

Рисунок 3.21 - Переваги переходу ФОП на класифікатор NACE 2.1 – UA

**Джерело: складено автором.*

Перехід ФОП на класифікатор NACE 2.1 – UA є стратегічно важливим кроком для уніфікації підприємницької діяльності з європейськими стандартами та вимогами сучасної цифрової економіки. Попри наявність окремих викликів і ризиків, пов'язаних із адаптацією до нової структури класифікації, переваги - такі як підвищення прозорості, точності обліку, узгодженості даних та покращення міжнародної інтеграції - істотно переважають. Раціональне управління процесом переходу дозволяє мінімізувати потенційні негативні наслідки та максимізувати позитивний ефект для підприємця та економічної системи загалом.

Запровадження класифікатора видів економічної діяльності NACE 2.1 – UA зумовлює трансформацію підходів до ідентифікації господарської діяльності

фізичних осіб-підприємців та впливає на порядок податкового звітування, що здійснюється платниками єдиного податку третьої групи. Зміна класифікаційних підходів не змінює сутність податкових зобов'язань ФОП 2-ї групи, проте вимагає уточнення інформаційних, організаційних і контролюючих процедур, пов'язаних зі звітністю. На рисунку 3.22 узагальнено загальні вимоги звітування ФОП за NACE 2.1 – UA.

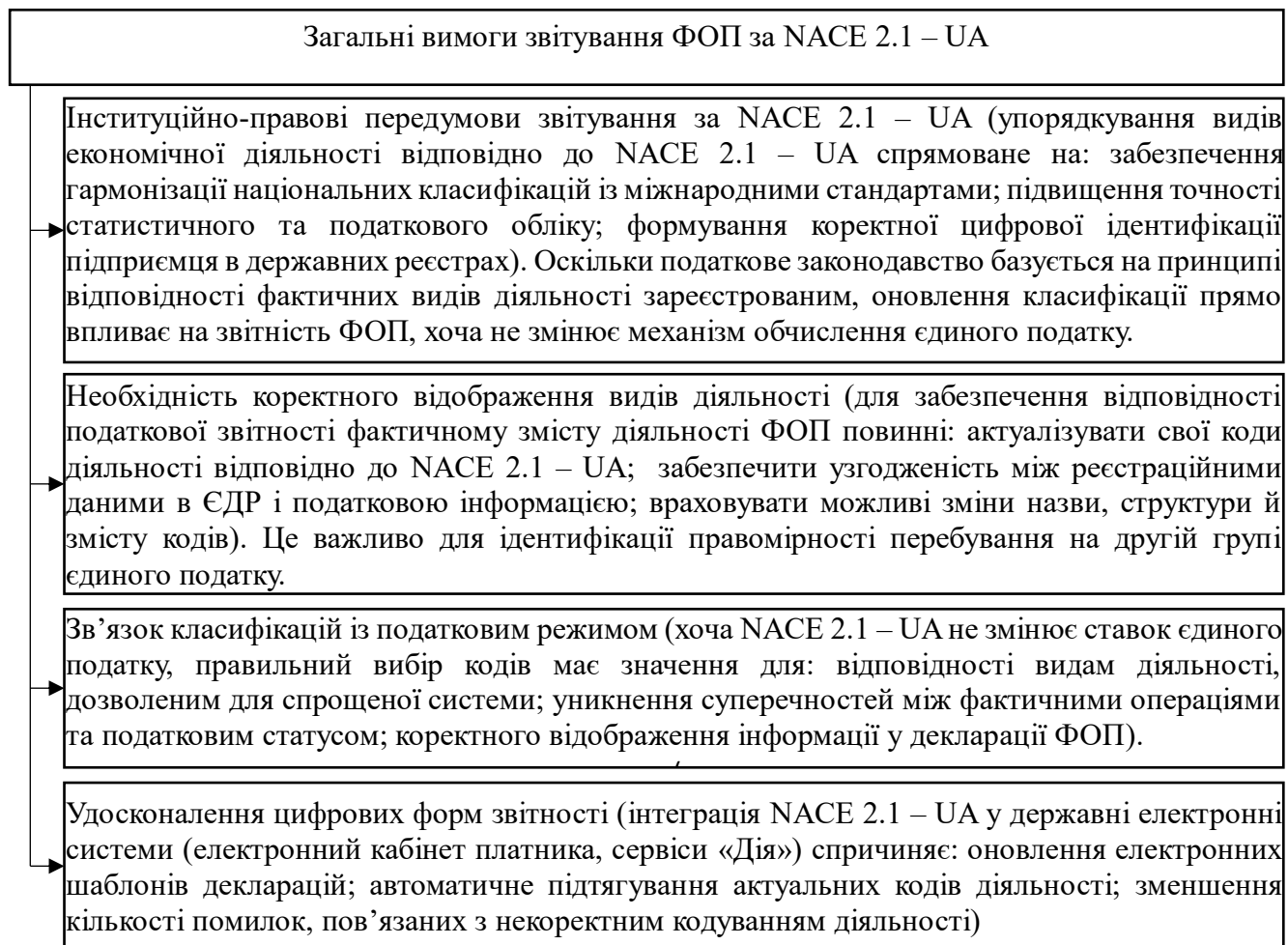

Рисунок 3.22 - Загальні вимоги звітування ФОП за NACE 2.1 – UA

**Джерело: складено автором з урахуванням матеріалу [22].*

Перехід на нову систему кодування діяльності формує базис оновлених вимог до звітування. Формування податкової декларації фізичної особи-підприємця, який перебуває на спрощеній системі оподаткування за 2-ю групою, здійснюється з урахуванням специфіки видів економічної діяльності, визначених класифікацією

NACE 2.1 – UA. На рисунку 3.23 узагальнено перелік особливостей формування показників звітності ФОП за новими NACE 2.1 – UA.

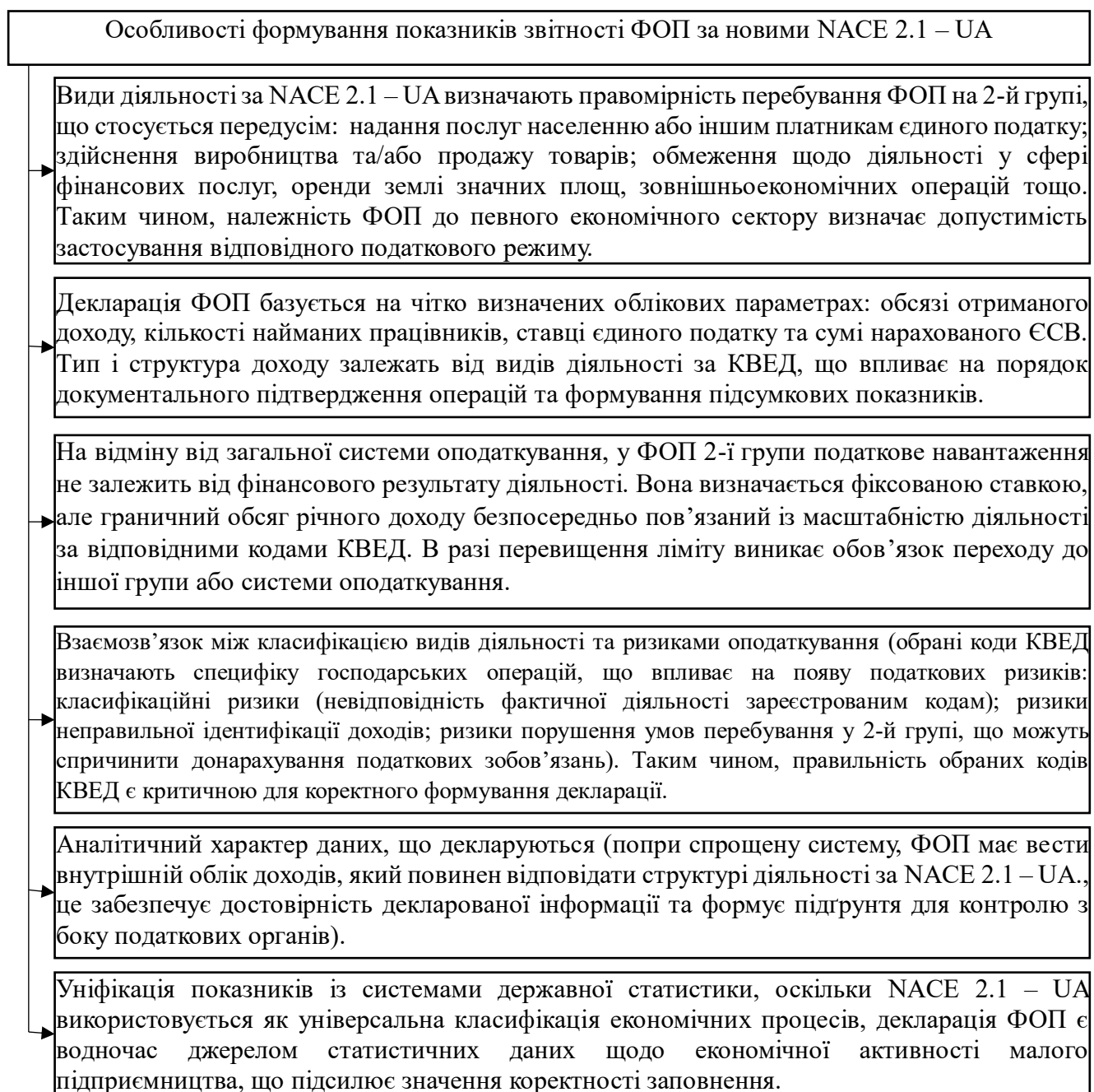

Рисунок 3.23 - Особливості формування показників звітності ФОП за новими NACE 2.1 – UA

**Джерело: складено автором з урахуванням матеріалу [23].*

Особливості формування податкової декларації ФОП 2-ї групи відповідно до NACE 2.1 – UA полягають у поєднанні спрощеного механізму оподаткування та

необхідності точного відображення економічного змісту діяльності за обраними видами. Відповідність показників декларації фактичним операціям, структурі доходів та вимогам класифікації забезпечує правомірність застосування спрощеної системи, мінімізує податкові ризики та сприяє прозорості фінансово-господарських процесів підприємця.

Впровадження класифікації видів економічної діяльності NACE 2.1 – UA (КВЕД-2010) у процес формування звітності ФОП 2-ї групи має важливе аналітичне, регулятивне та методологічне значення. Систематизація господарської діяльності за уніфікованими кодами забезпечує прозорість обліку та підвищує якість інформаційного забезпечення податкових і статистичних процедур. Основні переваги можна представити у таких аспектах (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 - Переваги впровадження NACE 2.1 – UA для звітності ФОП 2-ї групи

Назва переваги	Характеристика
1	2
Стандартизація видів економічної діяльності	NACE 2.1 – UA забезпечує єдину класифікаційну базу, що дозволяє однозначно ідентифікувати вид діяльності ФОП. Це знижує ризики помилкового визначення статусу підприємця, спрощує взаємодію з державними органами та мінімізує правові суперечності у звітності.
Удосконалення податкового адміністрування	Завдяки чіткій прив'язці до відповідних кодів КВЕД податкові органи мають можливість: • точніше оцінювати відповідність ФОП умовам перебування на 2-й групі; • контролювати дотримання лімітів доходу; • ідентифікувати ризики неправомірного здійснення заборонених видів діяльності. Таким чином, класифікація сприяє підвищенню ефективності податкового контролю та зменшує адміністративне навантаження на підприємця.
Прозорість та уніфікація фінансової звітності	КВЕД забезпечує зв'язок між господарськими операціями та їх відображенням у декларації платника єдиного податку. Завдяки цьому: • інформація у звітності стає більш структурованою і порівнянною; • забезпечується узгодженість між даними податкового обліку та статистичними показниками; • підвищується достовірність декларованих доходів.
Спрощення процедур обліку для ФОП	NACE 2.1 – UA дозволяє підприємцю чітко визначити економічний характер своєї діяльності, що: • спрощує ведення обліку доходів; • знижує облікові ризики, пов'язані з некоректною класифікацією операцій; • забезпечує правильність вибору РРО/ПРРО та інших регуляторних інструментів.

Продовження таблиці 3.4

1	2
Підвищення аналітичної цінності даних	Класифікація дає змогу: • проводити економічний аналіз доходів за структурою діяльності; • оцінювати рентабельність окремих напрямів у межах обраних кодів; • формувати якісну базу для управлінських рішень щодо розвитку бізнесу.
Інтеграція у загальноєвропейські стандарти економічної статистики	Оскільки NACE є міжнародним класифікатором, його застосування: • забезпечує сумісність українських статистичних даних з європейськими; • підвищує рівень методологічної узгодженості державної звітності; • створює умови для адаптації українського малого бізнесу до стандартів ЄС.
Мінімізація правових ризиків	Правильність обраного коду діяльності: • унеможливорює штрафні санкції за здійснення діяльності, несумісної з 2-ю групою; • сприяє коректності податкових зобов'язань та зменшує імовірність донарахувань; • забезпечує правову визначеність для підприємця.

**Джерело: складено автором.*

Впровадження та використання класифікації NACE 2.1 – UA у звітності ФОП 2-ї групи є важливим інструментом підвищення точності, прозорості та уніфікації підприємницької інформації. Класифікація не тільки оптимізує податкові та облікові процедури, а й сприяє інтеграції малого бізнесу у загальноєвропейський простір, забезпечуючи стабільність та передбачуваність регуляторного середовища для підприємця.

Адаптація звітності фізичної особи-підприємця 2-ї групи до вимог класифікації NACE 2.1 – UA передбачає систематизацію видів господарської діяльності, узгодження внутрішнього обліку з нормативними вимогами та забезпечення коректності відображення доходів у податкових документах. Виконання цих завдань потребує методичної послідовності та застосування практично орієнтованих управлінських підходів.

Наступний етап дослідження буде спрямований на характеристику управлінських підходів щодо адаптації переходу підприємця до оновленого класифікатора діяльності, що наочно охарактеризовано та узагальнено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 - Рекомендації для ФОП 2-ї групи щодо успішного переходу та адаптації звітності до NACE 2.1 – UA

Рекомендація	Характеристика
Проведення первинного аналізу господарської діяльності	ФОП має здійснити структурний аналіз усіх видів діяльності з метою визначення їх відповідності кодам NACE 2.1 – UA. Це включає: ідентифікацію фактичних операцій і порівняння їх зі змістом відповідних кодів КВЕД; перевірку актуальності зареєстрованих кодів і необхідність їх доповнення або уточнення; оцінку можливого впливу обраних кодів на право перебування у 2-й групі єдиного податку.
Коригування реєстраційних даних у разі потреби	Якщо фактична діяльність не повністю відповідає чинним кодам КВЕД, необхідно: подати заяву про внесення змін до відомостей про ФОП у державний реєстр; забезпечити відповідність назв та змісту видів діяльності юридично встановленим стандартам; завчасно перевірити, чи не входять нові коди до переліку діяльностей, несумісних із 2-ю групою.
Налагодження внутрішньої системи обліку доходів	Коректна адаптація звітності потребує: систематичного ведення обліку доходів у розрізі видів діяльності; фіксації платежів відповідно до джерел їх надходження; погодження структури облікових реєстрів із класифікаційною логікою NACE 2.1 – UA, що дозволяє уніфікувати дані для податкової декларації.
Використання програмних рішень для автоматизації обліку	Застосування спеціалізованих програм (облікових систем, електронних кабінетів, РРО/ПРРО) сприяє: зниженню ризиків помилок у класифікації доходів; автоматичному формуванню звітів відповідно до обраних кодів КВЕД; забезпеченню оперативності обробки інформації та зручності контролю за виконанням податкових зобов'язань.
Верифікація відповідності умовам перебування у 2-й групі	ФОП має контролювати: відповідність граничному річному доходу; дотримання вимог щодо кола контрагентів; наявності або відсутності видів діяльності, що обмежені або заборонені для 2-ї групи. Це мінімізує ризики податкових порушень і забезпечує стабільність підприємницької діяльності.
Підготовка до подання оновленої декларації	Адаптація звітності передбачає: коректне відображення доходів за всіма видами діяльності, що відповідають кодам NACE 2.1 – UA; перевірку відповідності реквізитів і аналітичних даних вимогам Податкового кодексу України; узгодження інформації між обліковими записами, первинними документами та електронними реєстрами.
Підвищення рівня правової та облікової грамотності	ФОП доцільно: регулярно відстежувати зміни у податковому та статистичному законодавстві; користуватися офіційними методичними рекомендаціями ДПС; консультуватися з фахівцями щодо правильності застосування кодів КВЕД та заповнення декларації. Це забезпечує своєчасну адаптацію до нормативних змін і зменшує ризики помилок у звітності.

**Джерело: складено автором.*

Успішний перехід та адаптація ФОП 2-ї групи до NACE 2.1 – UA ґрунтуються на послідовному аналізі видів діяльності, коректному оформленні реєстраційних даних, організації систематизованого обліку доходів та використанні сучасних програмних інструментів. Дотримання зазначених рекомендацій забезпечує підвищення точності та прозорості звітності, зменшує податкові ризики та сприяє ефективному функціонуванню підприємця в умовах сучасного регуляторного середовища.

ВИСНОВКИ

1. Розрахунки у діяльності фізичної особи-підприємця (ФОП) становлять систему грошових взаємовідносин, що виникають у процесі здійснення господарської діяльності та відображаються через рух коштів між суб'єктом підприємництва та іншими учасниками економічних відносин. Сутність розрахунків полягає у забезпеченні своєчасного, повного та правомірного виконання зобов'язань, що випливають із договірних, податкових та інших правовідносин. Їх системність, узгодженість та коректне документальне оформлення забезпечують стабільний розвиток підприємницької діяльності та формують передумови для підвищення конкурентоспроможності суб'єктів малого бізнесу в сучасному економічному середовищі.

2. Нормативне регулювання діяльності фізичної особи-підприємця, який функціонує на спрощеній системі оподаткування у межах 2-ї групи, являє собою комплекс правових норм, що визначають умови започаткування, здійснення, обліку та оподаткування підприємницької діяльності. Система нормативних актів охоплює податкове, господарське, трудове та фінансове законодавство, а також стандарти обліку й процедурні документи органів державної влади, а саме: Податковий кодекс України, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Класифікація видів економічної діяльності NACE 2.1 – UA (КВЕД-2010), Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та ін.

3. Порівняльний аналіз різних програмних продуктів щодо ведення обліку ФОП 2 групи в контексті розрахункових операцій, дозволяє зробити висновок, що BAS Бухгалтерія забезпечує найвищий рівень автоматизації та аналітичної підтримки розрахунків із бюджетом, покупцями та постачальниками, проте потребує значних ресурсів на впровадження та супровід; Мастер Бухгалтерія є інструментом базового рівня, орієнтованим на мікропідприємців, що мають мінімальний обсяг облікових операцій і не потребують розширеної аналітики;

ДебетПлюс займає проміжну позицію, забезпечуючи достатній функціонал для більшості підприємців 2-ї групи, поєднуючи доступність, простоту використання та необхідний рівень автоматизації розрахунків.

4. ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» здійснює свою діяльність відповідно до КВЕД 46.43 Оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення; 47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах. Найманих працівників у підприємця немає.

5. Для обліку розрахунків підприємець використовує видаткову накладну, прибуткову накладну, виписку банку.

6. ФОП «Кульгов Сергій Володимирович» відноситься до платників податків 2 групи. Досліджуваній підприємець формує та подає податкову декларацію, яка є ключовим елементом системи спрощеного оподаткування, відображаючи фінансово-господарську діяльність ФОП за звітний період. подання податкової декларації ФОП 2-ї групи є структурованою процедурою, спрямованою на забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємця, підтримання податкової дисципліни та інтеграцію малого бізнесу в інституційне середовище держави.

7. Реалізація контрольних процедур для ФОП 2 групи немає чітко визначеної нормативної періодизації. Перелік ключових напрямів контролю щодо діяльності підприємця може включати: контроль повноти та своєчасності відображення доходу; контроль валідності первинних документів, адже перевірка відповідності первинних документів вимогам законодавства забезпечує захист підприємця під час податкових перевірок; контроль правильності та строків виконання податкових зобов'язань, оскільки своєчасне нарахування та сплата єдиного податку і ЄСВ є критичними для уникнення штрафних санкцій; контроль взаєморозрахунків за договорами із контрагентами.

Враховуючи специфіку підприємницької діяльності досліджуваного ФОП, який займається реалізацією електричних приладів, які мають різні різновиди,

доцільно періодично проводити інвентаризацію даних цінностей за спрощеною процедурою, організаційні аспекти якої чітко узгоджуватимуться з нормами Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань підприємства.

8. У сучасних умовах господарювання особливої значущості набуває автоматизація облікового супроводу діяльності бізнес-суб'єктів. Це стосується й організації обліку розрахунків фізичних осіб-підприємців, оскільки застосування спеціалізованих програмних рішень зумовлене зростанням потреби у підвищенні результативності управлінських та облікових процедур у сфері малого підприємництва. Хоча чинне законодавство не вимагає ведення повноцінного бухгалтерського обліку ФОП, у практиці їхньої господарської діяльності широко використовуються первинні документи, сформовані засобами Excel (зокрема видаткові та прибуткові накладні, банківські виписки). Це обґрунтовує доцільність дослідження можливостей автоматизованого створення таких документів за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

9. Стратегічна перспектива діяльності ФОП у 2027 році буде пов'язана із переходом на нову систему класифікації видів діяльності відповідно до норм наказу Державної служби статистики України «Про затвердження Класифікації видів економічної діяльності (NACE 2.1-UA)» № 191 від 28.10.2025 р. Така перспектива для підприємця формує певні виклики (необхідність адаптації до оновленої класифікаційної логіки, перегляд внутрішніх господарських процесів, неузгодженість інформаційних систем різних суб'єктів, додаткове навантаження на підприємців у воєнний час); надає певні переваги (гармонізація із європейськими стандартами; підвищення прозорості та точності обліку; оптимізація взаємодії з державними та приватними платформами; зменшення юридичних та податкових ризиків у майбутньому; стимулювання розвитку підприємництва в умовах цифровізації). Успішний перехід та адаптація ФОП 2-ї групи до NACE 2.1 – UA ґрунтуються на послідовному аналізі видів діяльності, коректному оформленні реєстраційних даних, організації систематизованого обліку доходів та використанні сучасних програмних інструментів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Електронна бухгалтерія: підручник для здобувачів вищої освіти /В.Я. Плаксієнко, І.М. Назаренко, К.С. Жадько, С.А. Гаркуша /За заг. редакцією В.Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури». 2021. 298 с.
2. Лук'янова Л. Особливості автоматизації обліку розрахункових операцій. *Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 18 листопада 2025 р.) / за ред. проф. Назаренка О.В.* Суми: СНАУ, 2025. С. 65 – 66.
3. Лук'янова Л. Системний аналіз програмних засобів автоматизації обліку розрахункових операцій підприємства. *Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента, (17-21 листопада 2025 року, м. Суми).* С. 394.
4. Майстер Л., Гладій І., Откаленко О. Організація розрахунків з постачальниками. *Innovation in modern science*. 2023. <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-20-03-004> (дата звернення 15. 10.2025).
5. Парфенюк Т., Яструбський М. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування в Україні в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://lnk.ua/jVWP8J6Nk> (дата звернення 14.11.2025).
6. Писаренко Т. Облік розрахункових операцій: теоретичні та аналітичні аспекти. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 9. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-9-297-305>.
7. Податковий кодекс України. URL: <http://surl.li/hkqv> (дата звернення 08.10.2025).
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 14.11.2020. URL: <http://surl.li/wpzc> (дата звернення 14.11.2025).

9. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 08.07.2010. URL: <http://surl.li/awwaz> (дата звернення 14.11.2025).
10. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <http://surl.li/pofyрх> (дата звернення 19.11.2025).
11. Румик І., Доляновський К., Рзазаде І. Вплив грошових розрахунків на систему управління фінансовими ресурсами підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 3(79). С. 15–24. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-79-15-24>.
12. Скрипник С., Лавров Р., Шепель І. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Економіка та суспільство*. (2023). № (52). URL: <http://surl.li/hrhscu> (дата звернення 05.10.2025).
13. Сlepченко В.П., Скрипник М.І. Методика обліку розрахунків підприємства з покупцями та замовниками. *Економіка та суспільство*. 2021 Вип. 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-4>.
14. Токаренко В.В. Облік і оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ*. 2023. Вип. 4 (30). URL: <http://surl.li/vptlgt> (дата звернення 05.10.2025).
15. Томчук В., Люлька А. Розрахункові операції підприємства як об'єкт бухгалтерського обліку. *Наука і техніка*. № 11(11). 2022. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11\(11\)-73-84](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-11(11)-73-84).
16. Чумаченко, О., Плетенецька, С., Антонець, Т. (2024). Управління фінансовим станом підприємств у системі стратегічного менеджменту. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 1 (73). С. 54-65. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-54-65>.
17. Шот А., Братух Д. Місце і значення розрахункових операцій у забезпеченні стабільності фінансового стану підприємств України. *Молодий вчений*. 2022. №10 (110). С. 96-100. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-19>.

18. Ярмолюк О.Ф. Розвиток малого підприємництва в Україні: облік і оподаткування. *Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, фінанси, облік та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку»*. 2020. URL: <http://surl.li/mpmxvk> (дата звернення 05.11.2025).
19. Andreeva T. NACE 2.1-UA instead of KVED 009:2010 from 2027: a major change for entrepreneurs. URL: <https://surli.cc/ixykvu> (accessed 17.11.2025).
20. Hashim H. Impact of quality and management in accounting information systems on decision-making for smes enterprises. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2022. Vol. 26, Issue 6. URL: <http://surl.li/nonvs> (accessed 25.11.2025).
21. Ivankov V., Chukhlib A., Stender S., Azarenkov G., Nazarenko I. Analysis of the prospects for the introduction of digital technologies in the Ukrainian economy and accounting. REICE: *Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas*. 2023. 11(22), 68–86. URL: <http://surl.li/ojsqq> (accessed 25.11.2025).
22. Schneider V. The State Statistics Service launches a reform of the classification of economic activities: entrepreneurs must switch from KVEDs to NACE 2.1-UA from 2027. URL: <https://surl.li/eyzjfo> (accessed 25.11.2025).
23. Tennant Fraser. Cashless society: the future of digital payments. *Financier Worldwide Magazine*. May 2021. URL: <https://lnk.ua/YN3aPZ7eJ> (accessed 25.11.2025).

ДОДАТКИ